16 str. Niedziela, 1 października 1933 20 gr

DZIEŃ POMORSKI

ORAZ WYDAWNICTWA

GAZETA MORSKA
DZIEŃ BYDGOSKI
DZIEŃ GRUDZIĄDZKI

GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ KUJAWSKI
GAZETA MOGILEŃSKA

Rok V

Redakcja i Administracja: Toruń, Bydgoska 56
Filja Admin.: Szeroka 41

Telefony dzienne: 202, 747, 749
Telefon nocny: 749
Telefon Filji: 748
Konto czekowe P. K. O. 160-315

Nr. 225

P. Premjer na Zamku

Warszawa, 30. 9. (PAT). Pan prezes Rady Ministrów Jędrzejewicz udał się wczoraj przed południem na Zamek, gdzie był przyjęty przez P. Prezydenta Rzplitej, którego informował o bieżących pracach rządu.

Mjr. Możdzeński — dyrektorem departamentu morskiego

(o) Warszawa, 30. 9. (tel. wł.) Nowomianowany dyrektor departamentu morskiego Ministerstwa Przemysłu i Handlu major Leonard Możdzeński obejmuje urzędowanie w dniu 2-go października.

Konferencje u min. Becka

Genewa, 30. 9. (PAT). Minister Beck odbył onegdaj wieczorem konferencję z delegatami państw Małej Ententy: Rumuńskiemi i Czechosłowackimi.

Genewa, 30. 9. (PAT). Minister Beck przyjął wczoraj rano francuskiego ministra lotnictwa Cota, a następnie szefa delegacji włoskiej, któremu towarzyszył przybyły do Genewy ambasador Włoch w Warszawie.

Genewa, 30. 9. (PAT). Minister Beck wręczył na śniadaniu, wydanem przez stałego delegata Polski przy Lidze Narodów ministra Raczyńskiego reprezentantowi Gwatemali w Radzie Ligi Narodów byłemu ministrowi spraw zagr. Matosowi wielką wstęgę orderu Odrodzenia Polski.

Paryż, 30. 9. (PAT). Prasa skrzętnie notuje wiadomości o akcji ministra Becka na gruncie genewskim. Dzienniki przywiązują dużą wagę do rozmowy, jaką minister Beck odbył z francuskim ministrem Cotem, następnie z delegatem Włoch Aloisim. Prasa podkreśla również znaczenie konferencji, jaką reprezentanci polscy odbyli w Genewie z przedstawicielami Małej Ententy celem zajęcia wspólnego stanowiska wobec problemów, znajdujących się na porządku dziennym Ligi Narodów.

Rada Ministrów załatwiła szereg spraw bieżących

Warszawa, 30, 9. (PAT). W piątek odbyło się pod przewodnictwem p. premjera Jędrzejewicza, posiedzenie Rady Ministrów. Rada Ministrów rozpatrzyła szereg projektów ustaw, zgłoszonych przez poszczególne Ministerstwa, które przedstawione zostaną p. Prezydentowi Rzplitej. M. in. Rada Ministrów przeczytała następujące projekty rozporządzeń p. Prezydenta Rzplitej o zespoleniu Urzędów Ziemskich z władzami administracji ogólnej, o popieraniu elektryfikacji, sporządzaniu bilansów, zamknięciach rachunkowych i sprawozdań osób prawnych, obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych oraz o nadzwyczajnych komisarzach rozjemczych do zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu. Poza tem Rada Ministrów przedyskutowała i powzięła uchwały w sprawach bieżących.

Zlecenie Ministerstwa Skarbu

(o) Warszawa, 30. 9. (tel. wł.) Ministerstwo Skarbu zaleciło urzędom skarbowym liberalne traktowanie zaległości podatkowych od własności nieruchomej miejskiej, a to z uwagi na subskrypcję Pożyczki Narodowej. Na łagodne traktowanie mogą liczyć tylko ci płatnicy którzy płacą regularnie bieżące raty podatkowe.

235.250.000 złotych

Suma subskrypcji Pożyczki Narodowej wczoraj o godz. 19.30

Warszawa, 30. 9. (PAT). Według meldunków, jakie nadeszły do godz. 19,30 do Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej p. Starzyńskiego OGÓLNA SUMA SUBSKRYPCJI NA TERENIE CAŁEGO PAŃSTWA WYNOSI 235.250.000 zł.

Meldunki w dalszym ciągu napływają.

Kto jeszcze nie podpisał Pożyczki Narodowej?

Może to uczynić dziś lub w ciągu nadchodzącego tygodnia

Warszawa, 30. 9. (PAT). Wczoraj w piątek Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej p. minister Starzyński złożył przedstawicielom pism warszawskich następujące oświadczenie: „Stwierdzam z radością, że społeczeństwo nasze wykazało w dniu wczorajszym całą tężyznę i nie tylko siłę, ale dało również wyraz swojemu ustosunkowaniu się do państwa i zrozumienia jego potrzeb. Społeczeństwo ustaliło, że subskrypcja jest obowiązkiem każdego obywatela, dlatego wierzę, że reszta społeczeństwa, która jeszcze nie potwierdziła, czy składa publicznie deklarację o poparciu Pożyczki nie tylko według możności, ale i nad możność uczyni to dziś już lub do dnia 7-go paźdz. roku bież.''.

Ze względów budżetowych

7 procent pracowników państwowych ma ulec redukcji

(o) Warszawa, 30. 9. (tel. wł. Ze względów budżetowych, przeprowadzona ma być w urzędach państwowych redukcja personelu, zarówno etatowego jak i kontraktowego. Redukcja ta, według obiegających pogłosek, ma objąć 7 proc. ogólnego stanu urzędniczego. Redukcji podlegać ma również personel zarówno banków, jak i przedsiębiorstw państwowych. W państwowych instytucjach i urzędach centralnych w Warszawie doręczono już 29 września wypowiedzenia.

Przedewszystkiem redukowani będą pracownicy od 50 do 60 lat, którzy przeszli do służby państwowej z dawnej służby zaborczej. Redukowane również będą kobiety, zamężne, po uprzednim jednak sprawdzeniu, czy mężowie dać im mogli utrzymanie. Zredukowani korzystać będą z zaopatrzeń emerytalnych.

(o) Warszawa, 30. 9. (tel. wł.). Czynniki rządowe zarządziły, aby redukowanym obecnie urzędnikom kontraktowym nie potrącano rat Pożyczki Narodowej, natomiast urzędnikom etatowym, stabilizowanym i nie stabilizowanym, którzy będą korzystać z zaopatrzeń emerytalnych, raty pożyczki będą potrącane.

O wolność w Wolnem Mieście

„Daily Herald" atakuje Senat gdański

Londyn, 30. 9. (PAT) Powołując się na sprawozdanie posła Niedziałkowskiego złożone na posiedzeniu drugiej międzynarodówki, „Daily Herald" ostro atakuje obecny senat gdański za prześladowanie związków zawodowych i socjalistycznych w Gdańsku Dziennik wzywa Ligę Narodów do interwencji, podkreślając, iż wielki już jest czas, aby Liga wprowadziła wolność w tzw. Wolnem Mieście, będącem pod jej kontrolą i opieką. Obecny Wysoki Komisarz Rosting poza osłabieniem wrogiego napięcia pomiędzy Polską i Niemcami, nie uczynił nic więcej. Na szczęście ustępuje on szybko. Następca jego — kończy „Daily Herald" powinien być człowiekiem silnym, który będzie bronił zasady wolności i sprawiedliwego traktowania obywateli, prześladowanych przez hitlerowski zarząd Gdańska.

Zdobywcy puharu Gordon-Benneta

Kpt. Hynek i por. Burzyński wracają do kraju na S. S. „Kościuszko"

Nowy Jork, 30. 9. (PAT). W zastępstwie prezydenta Roosevelta, sekretarz stanu Hull przyjął wczoraj kpt. Hynka i por. Burzyńskiego, którzy następnie złożyli wizyty ministrowi wojny Dernowi, „National Aernautic Asociation" oraz posłowi kanadyjskiemu, któremu podziękowali za życzliwą pomoc władz u szefa sztabu Mc Arthura i szefa lotnictwa gen. Foulois, poczem odbyło się śniadanie, wydane na cześć aeronautów polskich przez National Press Club. Po południu charge d'affaires Sokołowski wydał w ambasadzie przyjęcie dla 300 osób. Wśród obecnych byli sekretarz stanu Hull, ambasador Francji oraz attaches wojskowi wszystkich państw, które uczestniczyły w zawodach o puhar Godon-Benneta.

Z Waszyngtonu lotnicy polscy udadzą się drogą powietrzną do Nowego Jorku, a stamtąd do Chicago, gdzie w niedzielę odbędzie się wielkie przyjęcie na wystawie światowej oraz wręczenie puharu.

Z Chicago kpt. Hynek i por. Burzyński powrócą do Nowego Jorku, skąd w poniedziałek odpłyną na S. S. „Kościuszko" do kraju, zabierając ze sobą balon, który znajduje się w doskonałym stanie.

Wybuch w fabryce prochu

(o) Radom 30. 9. (tel. wł.) Wczoraj w godzinach porannych w Fabryce Prochu i Materjałów Kruszących w Zagożdżonie nastąpił wybuch w jednym z pawilonów fabrycznych. Ofiarą wybuchu padło trzech robotników, z których jeden zmarł w czasie przewożenia go do szpitala, a dwóch walczy ze śmiercią.

Poraz pierwszy Genewa była świadkiem jednomyślności Polski i Gdańska

Berlin, 30. 9. (PAT). Oświadczenia prezydenta Rauschninga i ministra Becka, złożone na wczorajszem posiedzeniu rady Ligi Narodów, odbiły się w sprawozdaniach korespondentów prasy niemieckiej z Genewy głośnem echem.

„Deutsche Allgemeine Ztg." pisze, że posiedzenie to przejdzie do historji Ligi, jako wypadek szczególnej doniosłości, ponieważ po tylu walkach i protestach poraz pierwszy rada była świadkiem całkowitej jednomyślności między Gdańskiem i Polską, opartej na atmosferze pojednania i porozumienia.

Kto będzie Komisarzem Ligi Nar. w Gdańsku?

Genewa, 30. 9. (tel. wł.). Dowiadujemy się, że na popołudniowem posiedzeniu poufnem Rady Ligi Narodów, zwrócono się do sprawozdawcy spraw gdańskich sir. Johna Simona o nazwiska kandydatów na stanowisko Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku.

Hitler o autorytecie Rzeszy

Berlin, 30. 9. (PAT). Kanclerz Hitler wygłosił na konferencji namiestników krajów związkowych mowę o sytuacji politycznej i gospodarczej Niemiec, podkreślając konieczność obrony autorytetu Rzeszy.

Zawody hippiczne o mistrzostwo Polski

Nowy triumf por. Rucińskiego

Warszawa, 30. 9. (PAT). W piątek na stadjonie hippicznym w Warszawie rozpoczęły się zawody hippiczne o mistrzostwo Polski, organizowane przez Polski Związek Jeździecki. W godzinach rannych i południowych odbyto przedewszystkiem mistrzowski konkurs ujeżdżania. Pierwszą nagrodę w tym konkursie zdobył por. Mossakowski na „Orzechu'' 21,8,12 pkt. karnych, drugie por. Rojcewicz na „Tulipanie'', trzecie por. Kotoliński na „Wenecji'' 564-12. Mistrzowski konkurs ujeżdżania rozegrany w konkursie przyniósł zwycięstwo por. Rucińskiemu z Torunia na „Reszce''. Dalsze miejsca zajęli major Trenkwald na „Madzi'', por. Pohorecki na „Olafie'', rtm. Lewicki na „Kikimorze''.

13.800 mtr. nad poziomem morza

Lemoine — o swym wspaniałym rekordzie lotniczym

Paryż, 30. 9. (PAT). Lotnik Lemoine, który pobił onegdaj światowy rekord wysokości lotu, osiągając 13.800 mtr., oświadczył przedstawicielowi „Excelsiora", że pierwsze 8.000 metrów osiągnął w ciągu 30 minut. Wysokość od 8.000 do 13.000 mtr. osiągnął w ciągu godziny.

„Odczułem wówczas — mówi Lemoine — straszną temperaturę poniżej 60 stopni. Widziałem z góry część Francji, rozróżniałem brzegi kanału La Manche i odgadywałem wybrzeża angielskie. Aparat z ogrzanym tlenem działał sprawnie i oddychałem dobrze, lecz niesłychanie bolały mnie oczy, które miałem literalnie zamrożone, ponieważ na tej wysokości niemożliwą jest rzeczą założyć szkła. Dlatego też opuściłem się, gdy już pobiłem rekord, będę mógł jednak wznieść się jeszcze wyżej i gotów jestem ponowić tę próbę, o ile zajdzie potrzeba.

Dr. WŁADYSŁAW SMOLEŃ.

Front gospodarczy Pomorza

Pułkownik Walery Sławek, zagajając jeden ze zjazdów działaczy gospodarczych i społecznych, zwołany przez B. B. W. R., wypowiedział między innemi następujące zdanie: **„Naradzać się mamy nie nad tem, co dla nas ma zrobić Rząd, a nad tem, co my sami mamy robić"**.

Powiedzenie to nie tylko może stanowić hasło dla obrad zjazdu, lecz także mieści się w niem jakoby program działania, odpowiadającego zdrowemu układowi stosunków gospodarczych.

W pierwszych bowiem latach po odzyskaniu niepodległości z natury rzeczy i wskutek braku odpowiedniej konsolidacji naszego życia gospodarczego — inicjatywa w zakresie spraw gospodarczych musiała w dużej mierze wychodzić od Rządu. — Później w miarę wzrastającego dorobku, w miarę doświadczenia zdobywanego przez organizacje prywatne, w miarę coraz bardziej postępującego sharmonizowania wysiłków, obejmujących całość interesów gospodarczych Państwa, punkt ciężkości przesuwa się coraz bardziej w kierunku inicjatywy prywatnej a bezpośredni wpływ Rządu ogranicza się bądź tylko do przedsiębiorstw, pracujących dla uzbrojenia i obrony kraju, bądź też do wytwórni przemysłowych w zakresie monopoli państwowych, lub w końcu do udziału w nielicznych przedsiębiorstwach obcych, będących w stanie likwidacji.

Z chwilą, gdy życie gospodarcze osiągnęło pewną równowagę, choćby na tym poziomie, na jaki nas stać, ciężar odpowiedzialności za dalsze losy ekonomicznego rozwoju Państwa przechodzi na społeczeństwo, zwłaszcza na tę jego część, która, czy to zawodowo i praktycznie trudni się handlem lub zajęciami przemysłowemi, czy też teoretycznie bierze w nich udział w zakresie prac, wynikających z zadań, jakie ma samorząd gospodarczy. —

Te objawy i przemiany, obserwowane w całej Polsce, odnoszą się także do Pomorza. — Tutaj bowiem w pierwszym rzędzie wystąpiła inicjatywa Rządu, który zajawszy się eksploatacją portu w Gdańsku, równocześnie przystąpił do budowy portu w Gdyni. — **W miarę postępu rozbudowy tego portu, występuje coraz wyraźniej inicjatywa prywatna, przejmująca od Rządu rozmaite agendy w zakresie wyzyskania portu, a więc przedewszystkiem w zakresie importu i eksportu, dalej w kierunku organizacji przedsiębiorstw przemysłowych i poszczególnych placówek handlowych.** —

W ten sposób powstał wokoło portu gdyńskiego jakby nieprzerwany łańcuch, stworzony wolą uruchomienia warsztatów pracy w kierunku naszej ekspansji morskiej. —

Niestety, ten zasięg portu gdyńskiego, idący czasem daleko w głąb kraju, nie przenika dostatecznie swego najbliższego i najbardziej naturalnego zaplecza, jakie stanowić powinno Pomorze. — Pozostało ono prawie w tym stanie, w jakim zastał je pierwszy okres odzyskanej niepodległości; nie wiele zaś zmieniło się od tego czasu. — Gospodarcze Pomorze pozostało nadal biernem, nie stworzyło nowych, dużych placówek handlowych, a w małym bardzo zakresie powiększyło ilość przedsiębiorstw przemysłowych. — Kilka fabryk na Pomorzu pracuje na eksport przez Gdynię, a zaledwie mała ilość firm rozwinęła hurtowny handel w oparciu o import przez port gdyński.

Złożyło się na to szereg powodów: przedewszystkiem sąsiedztwo Gdańska, opierającego się na tradycjach hanseatyckich i do niedawnego jeszcze czasu posiadającego prawie że monopol na zaopatrywanie Pomorza i dalszych jeszcze części Polski. Następnie ujemnie wpłynęło ogólno-światowe przesilenie gospodarcze, które ogarnąwszy również Polskę, nie ominęło Pomorza i wycisnęło na niem swoje piętno, popierając pewien kwietyzm i osłabiając inicjatywę prywatną.

W ostatnich dopiero czasach następuje zwrot ku lepszemu. Pomimo kryzysu daje się zauważyć pewne ożywienie, handel i przemysł pomorski zaczyna objawiać większe niż dotychczas zainteresowanie się morzem, większe ciążenie ku niemu i większe zrozumienie tego potężnego czynnika, jakim jest w życiu gospodarczem Państwa własny port i własna flota handlowa.

I dlatego zjazd działaczy gospodarczych, zwołany przez B. B. W. R. na dzień 1 października br. do Gdyni, posiada ważne dla Pomorza znaczenie. Będzie on nie tylko przeglądem wysiłków pracy gospodarczej, mającej całość interesów Państwa na celu, lecz również powinien dać Pomorzu program gospodarczy w oparciu o Gdynię, którego realizacja byłaby nakazem moralnym dla współczesnego pokolenia, mogącego słusznie nazwać się pokoleniem budowy Państwa. —

P. Wojewoda Kirtiklis na zjazd w Gdyni

P. Wojewoda Pomorski, Stefan Kirtiklis w związku ze Zjazdem Działaczy Gospodarczych i Społecznych w Gdyni przesłał z Wilna na ręce p. prezesa Rady Wojewódzkiej BBWR. p. M. Pałucha, list treści następującej:

Wielce Szanowny Panie Prezesie! Na ręce Pana Prezesa przesyłam list, który proszę odczytać w mojem imieniu na Zjeździe Działaczy Gospodarczych i Społecznych w Gdyni.

Żałuję, że z powodu stanu zdrowia nie jestem w możności wzięcia udziału w Zjeździe Działaczy Gospodarczych i Społecznych w Gdyni, tem bardziej, że Zjazd ten będzie niewątpliwie nietylko bodźcem do ostatecznego **przełamania nastrojów depresji kryzysowej**, bodźcem do nowej żmudnej a pozytywnej pracy z wiarą w lepsze jutro, ale bezwątpienia wytworzy **dalszą tak potrzebną Pomorzu konsolidację zdrowomyślącej opinji dzielnicy pomorskiej, opinji która w ostatnich czasach raz poraz odnosi świetne zwycięstwa nad zakłamaniem partyjnictwem**, wykazując, że tylko współpraca **wszystkich ludzi dobrej woli z rządem Pierwszego Żołnierza i Wskrzesiciela Polski** może wytworzyć potęgę i siłę tak potrzebną państwu w dzisiejszych czasach. Tembardziej żałuję, że nie jestem z Wami Panowie, gdyż Zjazd dzisiejszy jest niewątpliwie wynikiem uczciwej, **zgodnej, skoordynowanej i lojalnej współpracy czynników społecznych i rządowych, pracy**, w której w ostatnich dwóch latach i ja, jako Wojewoda Pomorski, brałem czynny udział.

Dlatego też witając Zjazd, niech mi będzie wolno przesłać serdeczne życzenia owocnych i pożytecznych obrad, które przyczynią się — wierzę — **do systematycznego wzmacniania gospodarczego Pomorza, do dalszego łączenia przez Pomorze wskrzeszonego państwa z odwiecznie polskim Bałtykiem**, a oprócz tego do dalszego podniesienia na tej ziemi **twórczych sił obozu Marszałka Piłsudskiego.**

Proszę przyjąć Panie Prezesie wyrazy prawdziwego szacunku i poważania.

(—) St. Kirtiklis, Wojewoda.

Żywotne sprawy pomorskie

na Zjeździe Działaczy Gospodarczych i Społecznych

W nadchodzącą niedzielę, dn. 1 października, jak już donosiliśmy, odbędzie się w Gdyni wielki Zjazd Działaczy Gospodarczych i Społecznych z terenu całego Pomorza, poświęcony omówieniu najdokładniejszych zagadnień zarówno ekonomicznych jak i ogólnych, dotyczących **naszej dzielnicy** ze szczególnem uwzględnieniem spraw polskiej polityki morskiej. W Zjeździe wezmą udział czołowi przedstawiciele naszego życia gospodarczego oraz kierownicy odpowiednich instytucyj i urzędów dzięki czemu poziom zjazdu stać będzie bezsprzecznie na wysokości swego zadania.

Wygłoszonych będzie ogółem 16 referatów, tematy zaś obejmować będą następujące zagadnienia: Omówienie sytuacji gospodarczej w całej Polsce i na Pomorzu w dwóch głównych referatach zjazdowych, wygłoszonych przez gen. Orlicz-Dreszera i nacz. Celichowskiego, dalej referaty komisyjne na tematy rolnicze, przemysłowo-handlowe, rzemieślnicze, samorządowe, finansowe i polityki morskiej. Każdy dział referatów opracowany będzie przez specjalistów w danym zakresie.

Zjazd rozpocznie się w niedzielę o godzinie 8,30 rano nabożeństwem, poczem nastąpi otwarcie obrad w auli Szkoły Morskiej i pierwsza część obrad plenarnych. Od godz. 13,30 odbywać się będą obrady w komisjach, o godz. 18 zaś druga część obrad plenarnych.

• • •

W dniu dzisiejszym wyjeżdża na Zjazd Działaczy Gospodarczych do Gdyni p. **wicewojewoda pomorski dr. Seydlitz.**

Po powrocie z Jugosławji

Po powrocie z Jugosławji prezydjum delegacji Sejmu i Senatu w osobach wicemarszałka A. Boguckiego, zastępującego chorego prezesa delegacji i wicemarszałka M. Makowskiego, oraz pp. pos. Dyboskiego, sen. Barańskiego, pos. Wawrzynowskiego, pos. Makowskiego, sen. Wańkowicza i sen. Rogowskiego — było przyjęte przez marszałków Sejmu i Senatu, którym złożyło szczegółowe sprawozdanie z pobytu w Jugosławji, specjalnie podkreślając niezwykłą serdeczność przyjęcia, w którem narówni ze sferami parlamentarnemi i rządowemi bardzo żywy udział wzięło całe społeczeństwo jugosłowiańskie. Jednocześnie delegacja wręczyła pp. marszałkom dary senatu i Skupsztyny Królestwa Jugosławji dla obu izb polskich w postaci cennych i artystycznie wykonanych jugosłowiańskich kilimów ludowych.

Rokowania handlowe w Paryżu i Pradze

W toczących się obecnie w Paryżu rokowaniach handlowych polsko - francuskich z ramienia rady traktatowej, w zastępstwie prezesa rady dr. P. Minkowskiego, bierze udział dyrektor biura traktatowego przy izbie przemysłowo - handlowej w Warszawie dr. Rasiński.

Po wstępnych rozmowach w Warszawie, rokowania handlowe polsko - czechosłowackie zostały przeniesione do Pragi, których rozpoczęcia należy się spodziewać w pierwszych dniach października rb. W związku z tem wyjedzie do Pragi polska delegacja rzeczoznawców gospodarczych z dyrektorem departamentu handlowego w ministerstwie przemysłu i handlu p. Sokołowskim. Obecnie biuro traktatowe przygotowuje materjały negocjacyjne do rokowań handlowych z Anglją, Holandją i Szwecją.

Miljon beretów dla Sowietów

W ostatnich dniach podpisana została za pośrednictwem „Polrosu" umowa z warszawskimi fabrykami wyrobów trykotażowych o dostarczenie dla magazynów towarowych spółdzielni w ZSRR. jednego miljona beretów. Zamówienie pokryte będzie w połowie gotówką, w połowie wekslami 18-miesięcznemi.

Stacja nadawcza na St. Zjednoczone

Kierownictwo stacji nadawczej radjowej w Cincinnati (Ohio) otrzymało od rządu zezwolenie na budowę nowej stacji o sile 500 KW. Zasięg nowej stacji będzie tak wielki, że będzie ona mogła obsługiwać całe terytorjum Stanów Zjednoczonych, od brzegów Pacyfiku do brzegów Atlantyku, od Hudson Bay do Florydy i zatoki Meksykańskiej.

Czterdzieści nowych budynków w Gdyni

Bez większych zmian na odcinku gospodarczym

Według sprawozdania Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, sytuacja gospodarcza nie uległa nagłoś większym zmianom. W ciągu sierpnia zaprotestowano w Gdyni ogółem 601 sztuk weksli na sumę zł. 187,253,72. W stosunku do poprzedniego miesiąca nastąpiło zmniejszenie protestów ilościowo o **146 sztuk** w ogólnej zaś sumie o zł. **63,484,55.** Instytucje bankowe skupiły w sierpniu walut, oraz dewiz na łączną sumę zł. 5,743 tys. Stan wkładów oszczędnościowych zmniejszył się w porównaniu do poprzedniego miesiąca.

Żniwa na wybrzeżu były nagłoś dobre. Ceny za artykuły spożywcze zostały utrzymane. Wypłacalność rolników jednak nie poprawiła się, na skutek spadku cen zboża.

Połowy ryb w sierpniu r. b. **były mniejsze** w porównaniu z ubiegłym miesiącem, lecz prawie jednakowe z połowami siąwionemi ostatnich dwóch lat. **Ogółem** złowiono 183,350 kg. wartości **zł. 98,244.**

Przemysł drzewny był nadal słabo zatrudniony. W budownictwie panował zastój. **Obroty w handlu i drobnym przemyśle spożywczym w rejonie nadmorskim utrzymały się na poziomie miesiąca poprzedniego.** W pewnych branżach nastąpiło nawet pewne ożywienie w związku z napływem letników. W rzemiośle brak zamówień dawał się nadal odczuwać.

W ciągu miesiąca sierpnia wydano w Gdyni **73 nowych zezwoleń na budowę.** Rozpoczęto w miesiącu sprawozdawczym budowę **40 budynków stałych, z czego 39** mieszkalnych i 1 przemysłowy, oraz 33 budynków prowizorycznych, z czego 32 mieszkalnych i 1 przemysłowy. **Kubatura nowych budynków wynosiła 27,823,40 m. sześc.** izb mieszkalnych razem **314. Zakończono** w ciągu miesiąca sierpnia budowę **2 budynków** stałych oraz **2 budynków prowizorycznych.** W zakończonych budynkach przybyło **32 izb mieszkalnych.**

Trzynaście statków z obcych portów

przybędzie w październiku z ładunkami i po ładunki do Gdyni

W ciągu października r. b. oczekiwane są w Gdyni następujące statki: w dniu 4 października statek „Tampa" z **ładunkiem bawełny** z portów meksykańskich i „Boro IX" z ładunkiem drobnicy z Buenos Aires, Rio de Janeiro i Victoria; dnia 5 października „Hammaren" z ładunkiem drobnicy z portów południowej i zachodniej Afryki; **dnia 6 października „Erland"** po ładunek drobnicy do portów Bliskiego Wschodu; **dnia 7 października „Ursa"** z ładunkiem drobnicy z Norwegji; **dnia 9 października** „Svaneholm" z ładunkiem bawełny z portów meksykańskich; **dnia 10 października „Iver**cia" z ładunkiem owoców południowym z Sycylji; dnia 11 października „Blaland" z ładunkiem drobnicy i bawełny z portów Bliskiego Wschodu; dnia 12 października „Borgholm" z ładunkiem poczty i drobnicy z Kalmaru; dnia 15 października „Melilla" po ładunek drobnicy do portów **Hiszpanji północnej**, Portugalji i marokańskich; dnia 19 października „Lagaholm" z ładunkiem bawełny z portów Zatoki Meksykańskiej; dnia 25 października „Bothnia" z ładunkiem owoców południowych z Sycylji oraz dnia 25 października „Caledonia" po ładunek drobnicy dla portów **Morza Śródziemnego.**

Medale Niepodległości za powstanie poznańskie

Otrzymaliśmy komunikat następujący:

Komisja XXIV-ta („Powstanie Poznańskie") Krzyża i Medalu Niepodległości uprasza o nieprzysyłanie wniosków odznaczeniowych po dniu 1-ym października rb.

Ze względów technicznych komisja nie będzie mogła uwzględnić wniosków przysłanych po tym terminie.

Dr. ROMAN MOJSEOWICZ.

Zjazd gospodarczy w Gdyni

Gdynia gościć będzie w dniu 1 bm. uczestników Zjazdu Działaczy Gospodarczych i społecznych Województwa Pomorskiego. Po zjeździe ogólno państwowym w Warszawie w czasie 18—20 maja br. naradzać się będą ci, którzy z pełną fachowością i bezstronnością spoglądają na nasze życie gospodarcze, nad środkami jakie mają być przedsięwzięte dla opanowania kryzysu i metodami służącemi do złagodzenia jego napięcia na terenie Pomorza.

Nie wykorzystaliśmy bowiem dotychczas wszelkich sposobów opanowania depresji gospodarczej, czy to w dziedzinie produkcji rolnej, czy zagadnień finansowych, bądźto spraw związanych z naszą **polityką handlowo-morską** lub wreszcie problemem rzemiosła. Są jeszcze drogi, na które wkroczyć można i należy, by odsłonić nasze horyzonty, aktualne nie tylko w okresie przesilenia, ale też w dużej mierze w czasie zupełnie normalnej gospodarki.

Analizując obecne stosunki w dziedzinie tej, na platformie światowej, zdać sobie musimy sprawę, wprawdzie bez użycia takich śmiercionośnych narzędzi, jakie pamiętamy z okresu kilkunastu lat, lecz niemniej groźnych dla interesu ekonomicznego społeczeństw, jakiemi są zaburzenia w sferze międzynarodowej wymiany dóbr. Walczą z sobą niemal wszyscy, przy użyciu najróżnorodniejszych sposobów gospodarczych, od zalewu przywozu towarów począwszy, do wszelkiego rodzaju innych ograniczeń. Zwoływane raz po raz międzynarodowe konferencje, dają jako swój końcowy rezultat, coraz to jaśniej występujące pewniki, że o współpracy międzynarodowej na polu gospodarczem w obecnej chwili nie ma mowy i jeszcze zapewne długo sytuacja ta nie ulegnie zmianie, powtóre, że najradykalniejszym sposobem poprawy konjunktury każdego kraju jest znalezienie lekarstwa we własnej, domowej apteczce, t. j. pobudzenie do czynnej akcji tych rodzinnych środków, które zdolne są ożywić lub wzmocnić wyczerpany organizm.

W takiej to atmosferze zbiera się w Gdyni zjazd, którego naczelnem hasłem stanie się zapewne imperatyw wskrzeszenia tego napięcia woli i wynalezienia tych sposobów materjalnych, które wejść mogą na arenę w walce z przesileniem.

Niewątpliwie zadanie to choć trudne, rozwiązane zostanie pomyślnie. Rozwiązywaliśmy bowiem zagadnienia ważniejsze, głębsze, na różnych odcinkach naszego państwowego bytu w sytuacji takiej, w której świat cały przekonany był, że utoniemy bez ratunku i bez śladu. Bo pomijając nasz trud wywalczenia niepodległości. choćby wydobycie się z potopu bolszewickiego w r. 1920, czyż nie było egzaminem tężyzny Narodu? A później, gdy waliły się fundamenty finansowe młodego państwa w odmętach inflacji — pozostaliśmy jak Feniks, by budować tam, gdzie poprzednio znajdowały się nieużytki. Lub choćby lata ostatnie, kiedy wulkan przemian gospodarczych zatrząsł mocną Anglją i potężną Ameryką, gdy noty bankowe tych państw, które do owej chwili były synonimem pewności i bezpieczeństwa, poczęły spadać niemal z dnia na dzień na wszystkich cedułach giełd świata — złoty nasz nie drgnął, stał i stoi niezmiennie, choć sąsiedzi nasi wróżyli nam i tym razem pewną a szybką śmierć finansową. Nie zeszliśmy na manowce inflacji lub choćby dewaluacji, mimo nęcących skądinąd miraży deponowania ogólnego dobrobytu.

To są mocne atuty naszej polityki finansowej,

Tam jednak, gdzie wre walka, padają ofiary; nie brak nam niestety i tych objawów, ale właśnie konferencja najbliższa ma na celu wynalezienie tych sposobów, które mają wyprowadzić naszą pomorską gospodarkę na drogę twardą i wolną od eksperymentów.

I tak właśnie składa się, że zjazd odbędzie się **po sukcesie Pożyczki Narodowej**, w momencie, kiedy znów jasnem się stało, jak dalece niespożyty jest **nasz organizm wewnętrzny**, który choć osłabiony, zdolny jest nadal do heroicznych wyczynów, wyczynów stwierdzających parokrotnie udowodnioną już prawdę, że niema ofiary, której nie dałby nasz naród w chwili potrzeby.

Ten doskonały wynik na jednym, bodaj czy nie najważniejszym odcinku życia gospodarczego, niechaj będzie szczęśliwą zapowiedzią dla rozpoczynających się obrad, które oby były jaknajbardziej owocne dla Państwa, Pomorza i Gdyni.

Zwinięcie i utworzenie nowych katedr w szkołach akademickich

Rozporządzeniem ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego zniesiono szereg katedr oraz utworzone zostały nowe katedry w szkołach akademickich. Obok zwiniętych katedr zwinięto również połączone z niemi zakłady naukowe. Należy wyrazić przypuszczenie, że profesorowie, których katedry polikwidowano na jednych wydziałach, tworząc jednocześnie podobne katedry na wydziałach innych obejmą nowoutworzone katedry.

Na zasiłki dla bezrobotnych

Odbyło się posiedzenie zarządu głównego Funduszu Bezrobocia pod przewodnictwem prezesa tej instytucji p. min. K. Roznowskiego. Na wniosek komisji budżetowej przyjęto preliminarz budżetowy Funduszu Bezrobocia na październik rb. Przewiduje on łącznie z ustawową dopłatą skarbu państwa 2 milj. 700 tyś. zł. wpływu.

Na zasiłek dla bezrobotnych robotników preliminowano 1,794.440 zł. w przewidywaniu, iż uprawnionych do pobierania zasiłków będzie w październiku 37,000 osób.

Na rynku pracy

— W Białymstoku uruchomiono 2 przędzalnie na dwie zmiany, przyjmując do pracy około 100 robotników.

— Jaworznickie Komunalne Kopalnie Węgla w Jaworznie uruchomiły zamkniętą od 3 czerwca rb. kopalnię „Jan Kanty", przyjmując do pracy około 100 robotników.

— Sierszeńskie Zakłady Górnicze w Sierszy zredukowały czas pracy do 4 dni w tygodniu, powiększając liczbę zatrudnionych do 825 osób.

Landrat Ulitzka w więzieniu

Sąd w Opolu skazał na półtora roku więzienia b. landrata na Górnym Śląsku Ulitzka za sprzeniewierzenie 3 i pół tys. marek, wyznaczonych na budowę katolickiego domu pielęgniarskiego, jako okoliczność łagodzącą wyrok wymienia zasługi Ulitzki, które położył jako członek centrum na rzecz Niemiec w czasie plebiscytu na Górnym Śląsku.

Wstąp w szeregi LOPP.

Biały i niebieski Orzeł

Po wielkim sukcesie Pożyczki Narodowej

Trust mózgowy prezydenta Roosevelta opracował plan odrodzenia kraju. Przywrócenie „properity" żaczyna się realizować. Dwa miljony robotników otrzymało pracę. Każdy, kto przyczynił się do wykonania tego na ogromną skalę, po amerykańsku, zakrojonego dzieła odbudowy, otrzymał ozdobiony orłem niebieskim dyplom, stwierdzający, że spełnił zadanie, którego od niego kraj wymagał.

Nasza Pożyczka Narodowa zbiegła się w czasie z akcją rządu Stanów Zjednoczonych. Jest ona częścią aktu odrodzenia naszego dobrobytu gospodarczego. Jak Amerykanie, tak i my mamy **nasz trust mózgowy**. Jest nim nasz rząd, który w **trosce o fundusze, potrzebne dla pobudzenia tętna naszego życia gospodarczego**, rozpisał Pożyczkę Narodową.

Dziesiątki miljonów Amerykan, znanych ze swego zmysłu do interesów, kierujących się zawsze tylko interesem, a nie uczuciem przystąpiło do akcji prezydenta Roosevelta. I tu doroślismy do zadań chwili. Prawie nikt nie **ociągał się przed przystąpieniem do subskrypcji rozpisanej przez nasz rząd pożyczki.**

Amerykanie uznali zbiorowy czyn swego narodu za jedyne wyjście z trudnego położenia, w którem się znaleźli. Położenie ich jest o tyle łatwiejsze od naszego, że trudności ich są natury wyłącznie gospodarczej. Trudność naszej sytuacji obok trosk gospodarczych wypływa również i z naszego **położenia geograficznego i politycznego.** Zmusza nas to do **podwójnej czujności.** Żadna sytuacja nie może nas zastać nieprzygotowanymi. Interesy gospodarcze zazębiają się **ściśle o interesy polityczne.**

Zrozumiało to społeczeństwo polskie, które pospieszyło na apel swojego rządu, dokumentując zbiorowym czynem przez subskrypcję Pożyczki Narodowej, że rozumie **powagę chwili i doniosłość podjętej przez rząd akcji.** Dowodem tego jest fakt, że polska Pożyczka Narodowa **święci sukces rzadki w tego rodzaju operacjach finansowych.**

Amerykanie przyjęli za godło swego aktu odrodzenia **gospodarczego Niebieskiego Orła.**

Tak jak w zawodach o puhar Gordon-Benneta załoga naszego **balonu „Kościuszko"** zwyciężyła swych **amerykańskich współzawodników**, uzyskując w szlachetnej rywalizacji pierwsze **miejsce**, tak i nasz Orzeł Biały w locie o polską „prosperity" wyprzedzi amerykańskiego Orła Niebieskiego.

Nastawienie Ojczyzny na dobre szyny

Przemówienie Ks. Nowaka na manifestacji strzeleckiej we Lwowie

Na ostatniej manifestacji strzeleckiej we Lwowie w dwudziestopięcioleciu Związku Walki czynnej podniosłe kazanie do piętnastotysięcznych szeregów strzeleckich wygłosił ks. mgr. Nowak.

„Nie starajcie się — mówił kaznodzieja, — o wykwintne ubiory, modne stroje! Macie zaszczyt nosić sławny **szary mundur strzelecki**, w którym na święte boje chadzał **Pierwszy Żołnierz Polski.** Ma on oznaczać Waszą gotowość służenia wiernie Państwu w **codziennym szarym trudzie.** Macie czerwone sznury, jak kresowi dominikanie, na **oznakę krwi obficie przelanej przez pierwszych strzelców.** Niech ta praca nasza dla Ojczyzny oparta na miłości Boga i bliźnich będzie **zgodną, rycerską i pokorną!** Niech zasługa Wasza dla Ojczyzny, jak mówi Mickiewicz, będzię jak proch. „Kto proch szeroko zasypie i podpali, zrobi mały błysk bez mocy i huku i stuku. Ale kto proch zakopie głęboko i podpali, tedy wywróci ziemię, i mur z hukiem i stukiem, a ludzie mówić będą: zaiste było tam wiele prochu, chociaż było niewiele, ale w zakopaniu głębokiem. Przetoż i **zasługa głęboka schowana pokaże się sławnie,** jeśli nie w tym, to w wieczności, i huk jej będzie nieskończony i blask jej nigdy niegasnący, i skutek jej na wieki".

Razem i społem pracujcie, młodzi przyjaciele, dla dobra Ojczyzny. **Bądźcie silni jednością, mocni** wytrwałością w przedsięwzięciach, zdrowiem moralnem i **gorącem umiłowaniem Boga i Ojczyzny!**

Ze szczęścia narodu uczyńcie, jak wasi poprzednicy, **treść swego żywota!** A będziecie **chlubą i chwałą Narodu naszego,** będziecie mieć spokojne sumienie, **błogosławieństwo Boże** i opiekę **Tej, co w Ostrej świeci Bramie i Jasnej broni Częstochowy** — Królowej Korony Polskiej Marji".

Na rubieży dwóch światów

W wiedeńskiej „Reichspost" zamieszcza dr. Aleksander Nowotny artykuł o **międzynarodowym kongresie historyków w Warszawie.** Autor podnosi, **że rząd polski władze i polski świat naukowy uczyniły wszystko, aby zapewnić kongresowi powodzenie.** Nie szczędzono ani pieniędzy ani trudów, aby uzasadnić dawną opinję, jaką cieszy się **gościnność polska.** Nie było to łatwem, skoro się zważy, że Kongres liczył przeszło 1000 uczestników i że zgłoszono przeszło 400 wykładów w 5-ciu językach. Z wielkiem uznaniem wyraża się dr. Nowotny o **naukowem znaczeniu Kongresu.**

Zginęli pod toporem

W Niemczech wykonano dwa nowe wyroki śmierci: w **Lipsku ścięty został toporem szofer,** skazany za zabójstwo połączone z rabunkiem. **W Brunświku stracono robotnika Szafrańskiego (polaka?)** oskarżonego o zabójstwo szofera na szosie.

Czerwona cnota i lodowate małżeństwa

Mąż i żona w Sowietach i Grenlandji

Angielska autorka Ela Winter napisała niedawno bardzo zajmującą książke p. t. **„Czerwona cnota“** w której opisuje stosunki małżeńskie w Rosji Sowiesckiej. Twierdzi ona, że w psychice sowieckiej nastąpiła w ostatnich czasach wielka zmiana na lepsze.

Po rewolucji bolszewickiej modne były jak wiadomo małżeństwa tzw. **„pięciominutowe“**. Młoda para otrzymywała „ślub“ od urzędnika sowieckiego a związek taki na wniosek jednej ze sron mógł być nazajutrz już unieważniony. **Obecnie rozwody bolszewickie są znacznie już rzadsze.**

W jednym z rozdziałów, omawiających sprawę alimentów, autorka opowiada następującą charakterystyczną historję.

Przed sędzią staje młody człowiek od którego żona domaga się alimentów. Sędzia skazuje go na **wypłacenie trzeciej części zarobków.** Oskarżony oświadcza na to, że jest niemożliwem, gdyż już wypłaca trzecią część swych zarobków swojej pierwszej żonie. — W takim razie — wyrokuje sędzia — zapłaci pan z pozostałych dochodów.

— Kiedy tą część moich poborów wypłacam mojej drugiej żonie! — wyjaśnia nieszczęśliwy.

— Skoro tak zapłaci pan ostatnią część swych dochodów!

— Ostatnią część wypłacam mojej trzeciej żonie.

Na zapytanie, z czego żyje w takim razie, urzędnik sowiecki oświadczył, że utrzymuje się z **alimentów, jakie obecna jego żona otrzymuje od swych pięciu poprzednich mężów.**

W podbiegunowem sąsiedztwie Sowietów w Grenladji panują niemniej oryginalne stosunki matrymonjalne. Grenlandja nie znała do niedawna żadnych małżeńskich problemów. **Wierność i niewierność były to pojęcia zupełnie obce Eskimosom.** Mogli oni bardzo kochać swoje żony, niemniej wyruszając na polowanie **zostawiali je na tymczasowe małżeństwa swym przyjaciołom.** Ta przyjacielska przysługa bardzo była wśród nich ceniona. Po powrocie z polowania myśliwy, **odbierając żonę wręczał zwykle jeszcze „prezent wdzięczności“** swemu chwilowemu zastępcy. W ostatnich czasach jednak Grenlandja stała się bardzo nowoczesna. **Wprowadzone zostało radjo, teatr, kino, aeroplany i europejskie zwyczaje małżeńskie.**

Nowoczesny Eskimos, udając się na łowy nie pozostawia już żony przyjacielowi. Bierze z nią ślub podobnie, jak w Rosji, przed urzędnikiem cywilnym i **rozwodzi się z zapałem, bijąc niemal rekordowo pod tym względem Sowiety.**

Pierwszy sędzia do spraw rozwodowych osiedlił się niedawno w osadzie **Godthaab** i pracuje obecnie w pocie czoła. Eskimosi bowiem pragną się rozwodzić z powodu przesolonej zupy „djabelskich“ rozmów żony (mówiącej przez sen) lub innych równie ważnych powodów.

Dopiero w jesieni biedny sędzia odpoczywa. W czasie półrocznej nocy bowiem Grenlandczyk się nigdy nie żeni.

Ofenzywa szpiegowska

Publicysta Bresse w „Ere Nouvelle, twierdzi, **że ostatnie incydenty na granicy szwajcarsko - niemieckiej oraz częstsze aresztowania szpiegów niemieckich w Szwajcarji** zdają się potwierdzać rewelacje Augura i Steeda co do planu napadu **niemieckiego na Francję** przez Szwajcarję.

Pięćset ubrań króla Anglji

Kłopoty mistrza królewskiej garderoby

Przed rozpoczęciem zimy, podczas pobytu Jego Królewskiej Mości Jerzego V w Szkocji na polowaniach, wielki Mistrz Królewskiej Garderoby przeprowadza rewizję wśród 500 ubrań pierwszego gentlemana Anglji i robi wśród nich porządek. Kilka pokoi w Buckinghamskim pałacu wypełnionych jest strojami Króla. Monarsze odznaki jak korona, berło i insygnia spoczywają w tajemniczej szafie pancernej.

Najliczniej reprezentowane są **galowe mundury wojskowe**, które Król otrzymuje od wszystkich pułków lądowych i morskich, nie brak również historycznych strojów, które mistrzowi garderoby i jego trzem pomocnikom przyczyniają mnóstwo roboty z utrzymaniem ich „ w formie“

Król wychowany jako oficer marynarki najwięcej zawsze kocha morze i flotę, to też najchętniej nosi mundur admirała floty. Często przywdziewa także strój marszałka polnego: **krótkie skórzane spodnie i szkarłatny surdut.** Udając się na przegląd armji Jego Królewska Mość wkłada szary uniform khaki. W niektórych swych rezydencjach nosi specjalne do nich przynależne stroje historyczne. I tak w zamku Windsor nosi **błękitny surdut ze złotemi guzikami i czerwonym kołnierzem.** W Balmoral ubiera się w ciągu dnia w **krótką spódniczkę szkotów**, a wieczorem przybrany klejnotami galowy strój Stuartów.

Mistrz garderoby pan Hovlett musi się **błyskawicznie orjentować w sytuacji**, aby wśród gór spiętrzonych ubrań królewskich wydobyć zawsze potrzebne w danej chwili stroje. **Nie wie on nigdy zgóry, jakie wypadnie królowi włożyć.**. P. Howlett ogromnie jest ceniony przy dworze angielskim i apartamenty jego w pałacu Buckingham podobne są do małego muzeum, w którym podziwiać można **wspaniałe prezenty od rodziny królewskiej i portrety z autografami monarszemi**, których by mógł pozazdrościć nie jeden dolarowy miljoner.

Ubrania cywilne Jego Królewskiej Mości przedstawiają zbiór dużo mniej bogaty niż oficjalne stroje. Król nie lubi trzymać się ostatniej mody, jak to czyni. ojciec jego Edward VII oraz książe Walji.

Nadewszystko lubuje się w ubraniach wygodnych. **Spodnie nosi zaprasowane z boku,** jak jego dostojny poprzednik, buciki używane przez króla na polowania są zawsze **kamieniem sporów** z rodziną Monarchy. Nie zawsze bowiem są równie eleganckie jak wygodne. Król Jerzy zamawia je sobie chętnie u swego szewca na wsi, starego szkota, który zwykle mówi: **Będę się starał dogodzić Waszej Królewskiej Mości, ale nie wiem czy mi się uda!**

Teatr — dziwactwo

budują Sowiety w Nowosibirsku

W głównem mieście sowieckiej Syberji, w Nowosibirsku rozpoczęto budowę olbrzymiego teatru, według projektu architekta Gruenberga. Oryginalnością jego będzie to, że **przedstawienia teatralne na scenie kombinowane będą z przedstawieniami filmowemi w kopule widowni.** Niektóre przedstawienia kombinowane będą tak, że koniec **sztuki**, odgrywanej przez artystów na scenie przedstawiany będzie na filmie w kopule sali teatralnej. Kopuła ta budowana jest z żelazobetonu, a jej średnica wynosić będzie 60 metrów.

Ciekawe będzie również **urządzenie techniczne.** W ciągu kilku minut bowiem scena może być połączona z widownią tak, że przedstawiać będzie jedną salę, w której odbywać się będą mogły **wielkie wiece ludowe itp.** W teatrze może być urządzony pozatem **wielki basen** dla odbywania imprez wodnych. Budowa ma być ukończona zimą roku 1934 lub najpóźniej z początkiem roku 1935.

Hieny w Tampico

W Meksyku akcja ratunkowa na terenach dotkniętych katastrofą huraganu i powodzi trwa w dalszym ciągu. **Z pod gruzów w Tampico wydobyto 125 zwłok.** Tysiące rannych korzystały z pomocy lekarskiej. W wielu miejscowościach **zjawili się bandyci, którzy plądrują opuszczone domy.** Władze w tych wypadkach postępują w sposób bezwzględny. **Zwłoki 2-ch bandytów, zastrzelonych przez straż w Tampico wystawiono na widok publiczny.**

Stulecie akumulatora

We Francji utworzył się komitet, który zajął się już opracowaniem programu obchodu dla upamiętnienia setnej rocznicy wynalezienia i skonstruowania pierwszego akumulatora elektrycznego przez francuskiego uczonego, fizyka Gaston'a Plante. Do wzięcia udziału w obchodzie będą zaproszone delegacje różnych instytucyj naukowych francuskich. Rocznica będzie obchodzona w początkach r. 1934.

Człowiek przedpotopowy

Nowa zdobycz naukowa

Uczony austrjacki dr. Wiktor Lebzelter utrzymuje, że dotychczasowa hipoteza, jakoby człowiek rozwinął się pod koniec epoki trzeciorzędowej **z formy podobnej do szympansa** przez stadja pośrednie Pithecantropus erectus (Jawa) i Homo Neanderthalensis do człowieka nowoczesnego, **nie da się wobec nowych odkryć paleontologicznych utrzymać.** Szkielety człowieka pierwotnego, znalezione w Chinach i na wyspie Jawie dowodzą, że ma się tu do czynienia **z człowiekiem rozwiniętym, posiadającym znajomość ognia i fabrykacji narzędzi z kamienia i kości.** Tego samego dowodzą szkielety ludzkie, znalezione w Oldoway w Afryce. Dalsze potwierdzenia tej tezy przyniosła ekspedycja L. S. B. Leakey (Cambridge), która odnalazła resztki ludzkie na południowym brzegu zatoki Kavirondo, jeziora Wiktoria-Njansa. Ekspedycja, w której skład wchodzili najwybitniejsi uczeni angielscy, przedłożyła swoje wyniki czterem komitetom naukowym, które niedawno w Cambridge ustaliły następujący stan faktyczny:

W Kanjera i w Kanam dokonano odkrycia szczątków człowieka. Odkrycie w Kanjera są równoczesne ze szczątkami człowieka, odnalezionemi w Oldoway i odpowiadają staro-europejskiej kulturze Cheléeńskiej. Szczątki ludzkie odkryte w Kanam **są jeszcze starsze**, pochodzą one z **najstarszego dyluwjum albo z końca epoki trzeciorzędowej.** Znaleziona tam szczęka dolna wykazuje rozwinięty podbródek i gęsto osadzone zęby. **Tak szczątki ludzkie w Kanjera,** jak i w Kanam posiadają **znamiona człowieka współczesnego.**

Dr. Lebzelter wnioskuje z powyższych danych, **że historja człowieka jest o wiele starsza, niż dotychczas przypuszczano i że dotychczasowe poglądy o powstaniu człowieka muszą być poddane gruntownej rewizji.**

ANTONI MARCZYŃSKI.

PODPALACZE

1)

ROZDZIAŁ I.

Van Kampen starł sboie kropelki potu z czoła.

— Sir, czy nie dałoby się partjami? — oponował nieśmiało. — Bo zwolnić naraz 30.000 ludzi... w środku zimy, to... może wywołać...

— Niech wywoła! Tego chcę!

— Nnnie rozumiem, sir. — Van Kampen naprawdę nie rozumiał. Był nazbyt przygnębiony, nazbyt zatroskany o los nowych ofiar bezrobocia. To jest o swoich dwóch synów, również dyrektorów. — Czy oni aby zdążyli uciułać sobie choc po 25,000 funtów na czarną godzinę? — rozmyślał z trwogą.

Mr. Samuel Forban obserwował go uważnie. W lustrze. Jak zwykle o tej porze, zmieniał żakiet na frak i właśnie wiązał białego motylka.

— Być może, — odezwał się, — iż za tydzień zwolnię wszystkich. — (Van Kampen jęknął głucho). — Lecz równie możliwe, że niebawem ruszymy pełną parą, na trzy zmiany! Ze we wszystkich podległych panu przedsiębiorstwach każę błyskawicznie zwiększyć produkcję do normy z przed 10-ciu lat!

— Sir, wiem, że pan nigdy nie żartuje. Tem więcej się dziwię, iż...

— Niech pana nic nie dziwi! Nawet, jeśli powiem, iż za pół roku nie będzie w Europie i w Ameryce ani jednego bezrobotnego,.. co uważam za zupełnie możliwe. Za bardzo prawdopodobne!... Słowem, proszę być przygotowanym na największe niespodzianki i najbardziej nieoczekiwane zarządzenia. Tego tylko wymagam od mego europejskiego generalnego administratora. Tego, aby pana absolutnie nic nie zaskoczyło! I... nie zatrzymuję pana dłużej. Jutro proszę się zgłosić do mojego sekretarza. Dowidzenia.

Forban skinął głową zwierciadłu, William Van Kampen skłonił się nisko przed grzbietem chlebodawcy i wyszedł. Równocześnie wślizgnął się sekretarz.

— Sir, jeszcze jeden petent czeka, — zameldował, — oto jego kartka wizytowa, — dorzucił z ironją. Na brudnawej karteczce, wydartej snać z niechlujnego notesu było nagryzmolone ołówkiem: Z 66, z polecenia p. R. v. E.

— O! — Błysk szczerego zainteresowania zamigotał w szarych oczach Amerykanina. — Dawaj go pan natychmiast!

Tajemniczy „Z. 66“ wyglądał podobnie, jak jego bilet wizytowy, był tylko trochę mniej brudny; zato uszy odstawały mu rekordowo.

— Mogę panu dzisiaj poświęcić tylko 4 minuty, — zaczął Forban, patrząc na to niepokaźne indywidjum, jak na raroga. — Więc pan czuje się na siłach spełnić wiadomą misję? — powątpiewał. — I w ciągu pół roku

— Nawet wcześniej, jeśli otrzymam odrazu wszelkie potrzebne środki...

— To znaczy, ile?

— Szczegółowy preliminarz mógłbym przedstawić za kilka dni.

— Chodzi mi narazie tylko o pańskie honorarjum.

— Dwa miljony, sir. Zaledwie dwa miljony franków... szwajcarskich.

Forban był przyjemnie zdziwiony, niemniej zrobił zgorszoną minę.

— Szwajcarskich?! Ależ to ogromna suma!

— Sir, ja będę codziennie narażał swoje życie!

— Nie tyle pan, co pańscy agenci... Zresztą niema o czem mówić w tej chwili. Sprawa jeszcze nie dojrzała na tyle, by...

— Wiem, — przerwał tamtem z ukłonem, — panowie nie doszli jeszcze do porozumienia z panem Ablem Lazare.

— Niesłychane! Mój przyjaciel wtajemniczył pana we wszystko?!

— Broń Boże! Pan Roger van Elden jest równie powściągliwy w słowach, jak pan... To tylko moja... moja intuicja.

— Pańskie domysły mogą być najzupełniej mylne.

— Nie, sir. Fakt, że natychmiast po przybyciu do Paryża udał się pan do pałacu barona Lazare świadczy, iż....

— O, widzę, że pan pozwolił sobie śledzić mnie w Paryżu!

— W pańskim interesie, sir. Dzięki temu mogę panu zakomunikować już teraz bardzo sensacyjną wiadomość....

— Za cenę?

— Bezinteresownie!

— Słucham.

— Pan zastał w domu tylko młodego barona, który oświadczył, że jego ojciec bawi od dłuższego czasu na Riwjerze.

— Istotnie. Ale skąd pan to wie?!

— Intuicja, powiedzmy... Ważniejszą dla pana będzie informacja, że Armand Lazare skłamał. Stary baron był w domu podczas pańskiej wizyty, a zaledwie pan wyszedł, spakował manatki i samolotem odleciał do Marsylji. Jutro, przypuszczam, otrzyma pan od niego depesze Juan-les-Pins...

(Ciąg dalszy nastąpi).

Polska Gdynia — portem środkowo-południowej Europy

Jedną ze spraw, leżących w interesie **konsolidacji** gospodarczych i politycznych **stosunków w Europie, jest sprawa gospodarczego zbliżenia Polski i państw Małej Ententy.** Z pośród zaś wielu różnych **zagadnień**, jakie w tej mierze nasuwają **się same**, bodaj najkonieczniejszem do **rozwiązania** jest zagadnienie **komunikacji pomiędzy Polską a temi państwami.** Należałoby sobie życzyć, by sprawa ta **możliwie najrychlej wejść mogła na tory urzeczywistnienia.**

Jakże bowiem wygląda ta sprawa w obecnej chwili? Oto np. **Czechosłowacja** posiada w rzeczywistości tylko jedno bezpośrednie połączenie z Jugosławją, a mianowicie żeglugę po Dunaju. Zasadniczo jednak musi w **komunikacji** z Południem uciekać się do tranzytu przez Austrję. Z **Rumunją** łączy Czechosłowację zaledwie tylko jedna linja kolejowa i oczywiście Dunaj. Wreszcie połączenie pomiędzy **Jugosławją** a Rumunją utrudnione jest jeszcze w większej mierze, a to z tego względu, że na Dunaju brak jest dotychczas odpowiednich mostów kolejowych. W roku ubiegłym Jugosłowianie **ukończyli** coprawda **na** Dunaju budowę mostu, łączącego Belgrad z Pancewem, dzięki czemu stolica Jugosławji uzyskała połączenie z Rumunją. Ale linja ta prowadzi tuż w pobliżu granicy węgierskiej, co w gruncie rzeczy stwarza mnóstwo niedogodności. Dlatego też obecnie rozpoczęto budowę drugiego nowego mostu pomiędzy Rumunją a Jugosławją, co umożliwi połączenie Belgradu i Bukaresztu krótszą drogą. Połączenie pomiędzy Belgradem, Pancewem a Rumunją wynosi bowiem aż 930 km., podczas gdy połączenie przez nowy most wynosić będzie tylko 340 km. To też dopiero ta linja kolejowa będzie mogła prawdziwie przyczynić się do wzmożenia stosunków komunikacyjnych pomiędzy państwami Małej Ententy, tak, że państwa te nie będą musiały korzystać z tranzytu przez obce terytorja.

Jeszcze większe jednak znaczenie posiadać będzie ta linja kolejowa dla połączenia Jugosławji — przez państwa Małej Ententy — **z polskiemi portami** — oczywiście **zaś** niemniejsze znaczenie przedstawiać będzie ona i **dla Polski** tj. dla jej **tranzytu ku morzom** południowym.

Polskie porty, a **przedewszystkiem Gdynia, odgrywają coraz większą rolę jako porty eksportowe dla Czechosłowacji i Rumunji.** Linja kolejowa prowadząca z Gdyni w głąb państwa tj. magistrala węglowa, tem silniej jeszcze zbliżyła Czechosłowację do Gdyni, tak, że Czechosłowacja zwłaszcza w swych wschodnich prowincjach, ma dziś dogodne połączenie z Bałtykiem.

Rozsądna polityka taryfowa rządu polskiego, która dla przewozu towarów **przez** Gdynię ustanowiła szereg korzystnych udogodnień, doprowadziła do tego, **że Gdynia w krótkim stosunkowo czasie zdołała zająć jedno z najpoważniejszych miejsc w szeregu portów na Bałtyku.**

Już sam statystyka dowozu i wywozu przez Gdynię świadczy o jej wielkiem znaczeniu dla środkowo - południowej części Europy. Wystarczy wziąć pod uwagę chociażby tylko dane wywozu i przywozu przez Gdynię w okresie ostatnich miesięcy, w ciągu których wywóz i przywóz towarów z tej części Europy lub dla niej przeznaczony zajmuje coraz poważniejszą pozycję.

Porty niemieckie. przez które poprzednio szedł eksport państw środkowo - warów kierowanych przez Bremę te sa- znacznie. M. in. ten właśnie fakt był przyczyną, że rząd berliński wydał ostatnio zarządzenie, przyznające dla towarów kierowanych przez Bremę te same ulgi, jakie przyznają koleje polskie dla towarów kierowanych przez Gdynię. Zarządzenie to jednak nie odniesie większego skutku. Portom niemieckim brak oparcia nawet o własny kraj — podczas kiedy Gdynia, silnie związana z polską produkcją i polskim handlem, posiada pozatem obecnie wiele znaczące zaplecze jakie stanowią dla niej państwa Małej Ententy, z którą Polska utrzymuje łączność nietylko gospodarczą ale i polityczną.

Nowe połączenie przez Dunaj zbliży nasz port polski, tak doniosły dla państw Małej Ententy — również i do Jugosławji. Powstanie nowa linja kolejowa. która w przyszłości będzie mogła odegrać ogromnie poważną roię gospodarczą, jednocześnie zaś tworzyć nowe szerokie, widoki dla polskiej ekspansji ekonomicznej ku nowym rynkom.

Obradujący w dniu 1 października w Gdyni Zjazd Działaczy Gospodarczych Pomorza niechby wśród zagadnień, objętych swym programem, wziął pod uwagę i to zagadnienie, wysuwając w tym kierunku potrzebną inicjatywę.

Dwa układy polsko-gdańskie

przyjęła Rada Ligi Narodów do wiadomości

Rada Ligi Narodów przyjęła do wiadomości oba układy polsko-gdańskie. Prezydent Senatu gdańskiego p. dr. Rauschning w dłuższem przemówieniu przedstawił **wytyczne polityki, jaką obecnie rząd gdański uważa za jedynie słuszną, mianowicie polityki** pokojowej **współpracy Polski i Wolnego Miasta,** które są ze sobą ściśle związane. Wobec trudności zagadnień jedynem wyjściem było szukanie **rozwiązania praktycznego** w kierunku współpracy nakazanej przez **więzy geograficzne i traktatowe.**

Po przemówieniu Rauschninga zabrał głos **minister spraw zagranicznych p. Beck, który oświadczył:** „Idee, zawarte w deklaracji prezydenta Senatu były znane i **wysoko cenione** przez rząd polski. Z okazji kontaktu osobistego **nawiązanego w czasie wizyty prezydenta Senatu gdańskiego** w **Warszawie i polskiego prezesa rady ministrów** w **Gdańsku mogliśmy wymienić nasze poglądy.**

Z największem zadowoleniem skorzystał rząd polski z okazji, jaką mu nastręczyło stanowisko, zajęte przez Senat W. Miasta aby uczynić poważny wysiłek, zmierzający do zawarcia sprawiedliwych układów w sprawach interesujących obie strony. Rezultat nie dał na siebie czekać. Dwa układy, o których Rada została poinformowana są tego dobitnym przykładem. Tak samo, jak dr. Rauschning, uważam te pierwsze realizacje za **początek nowego etapu,** w którym w duchu pojednawczym dążyć się będzie do sprawiedliwych rozwiązań odpowiadających koniecznościom chwili obecnej.

W zakończeniu p. min. Beck stwierdził, że rząd polski mógł ocenić w pierwszym rzędzie szczerość intencyj i bezstronność Wysokiego Komisarza.

Po krótkich deklaracjach kilku członków Rady raport został przyjęty.

Dyplom dla Banku Gospodarstwa Krajowego

Delegacja lokalnego komitetu obywatelskieg o Pożyczki Narodowej Warszawa - Śródmieście wręczyła p. ministrowi Starzyńskiemu, jako wi ceprezesowi Banku Gospodarstwa Krajowego dyplom spełnienia obowiązku obywatelskiego w dowód uznania, iż Bank ten subskrybował jeden z pierwszych Pożyczkę Narodową na sumę 2 i pół miljona złotych. — Na zdjęciu moment wręczenia dyplomu.

Niedzielny dochód z kin

na Pożyczkę Narodową

Na posiedzeniu właścicieli kin, zrzeszonych w Związku Teatrów Świetlnych zapadła **jednomyślna uchwała,** aby cały dochód z przedstawień we wszystkich kinach w niedzielę 1-go października, przeznaczyć na zakup obligacyj Pożyczki Narodowej.

Niezależnie od tego zalecono wszystkim właścicielom kin, aby w razie jeśli dochód ten w poszczególnych teatrach świetlnych wyraził się cyfrą zbyt małą, **uzupełniali go z własnych środków,** przyczyniając się tem do wydatniejszego powodzenia Pożyczki Narodowej.

Właścicielom kin należy się uznanie, że przeznaczono właśnie na ten cel niedzielę, kiedy frekwencja w teatrach świetlnych jest wyższa niż w pozostałe dni tygodnia.

1596 złotych stopniało do 11

Uporządkowanie rozrachunków między samorządami

W związku z trudnościami płatniczemi większości związków samorządowych wzajemne ich rozrachunki pieniężne z tytułu poniesionych kosztów opieki społecznej odbywają się bardzo powoli, co zkolei niejednokrotnie pociąga za sobą przewlekłą korespondencję i spory lub wreszcie prośby poszczególnych samorządów do władz nadzorczych bezpośrednich i naczelnych o interwencję.

Zdarzył się wypadek, że zarząd pewnego związku samorządowego energicznie domagał się od innego samorządu zwrotu 11 zł. 20 gr., w wyniku zaś interwencii ministerstwa spraw wewnętrznych okazało się, że był winien swemu dłużnikowi 1596 zł.

Aby uniknąć w przyszłości podobnie nierzeczowego i czysto formalnego postępowania, ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem opieki społecznej poleciło wojewodom wydanie zarządzeń, by w wypadkach niespornych pretensyj do innych związków samorządowych z tytułu kosztów opieki społecznej zarządy samorządów przed wystosowaniem żądania zwrotu należnych sum bezwarunkowo sprawdziły własne zadłużenie względem samorządu zobowiązanego do płacenia.

Z Poznania na występach w Berlinie

Sprawki pastora Kammela

Niesłychanej prowokacji dopuścił się wobec polskiego Poznania pastor tutejszej gminy niemieckiej p. Ryszard Kammel.

Osoby przybyłe z Niemiec, opowiadają, że pastor Kammel zabawiał się w Berlinie w.... hitlerowca, paradując po ulicach stolicy Trzeciej Rzeszy w aucie oznaczonem P. Z 48429 i udekorowanem flagą **hitlerowską.**

Rzecz jasna, że auto z Polski paradujące pod flagą hitlerowską wzbudziło na ulicach Berlina dużą sensację.

W związku z tem prasa poznańska donosi, że przed niedawnym czasem krążyły wśród Niemców poznańskich uporczywe pogłoski, jakoby pastor Kammel dorobił się **miljonowego majątku na niemieckich instytucjach dobroczynnych (!),** w których z racji swego stanowiska odgrywał poważną rolę.

Sprzeniewierzone pieniądze miał Kammel **wywozić do Niemiec,** gdzie zakupić miał jakąś nieruchomość.

Całą tę sprawę badać miała w Poznaniu specjalna **komisja śledcza, przybyła z Niemiec.**

Nie wolno również zapominać, że przed laty pastor Kammel, który dziś tak bardzo kocha hitlerowską swastykę, **wmieszany był w aferę przemytniczą** (maszyny do pisania), o której rozpisywały się wówczas bardzo szeroko poznańskie gazety.

Zmiany w rozkładzie kolejowym

Dyrekcja Okręgowa Kolei w Warszawie podaje do wiadomości, że pociągi bezpośredniej komunikacji Warszawa Główna - Gdynia tj. pociąg nr. 617 odchodzący z dworca Warszawa Główna o godz. 19,19 oraz pociąg nr. 618 przybywający do dworca Warszawa Główna o godz. 10,10, będą od 1 października kursowały tylko **do Iłowa zamiast do Gdyni,** przyczem pociąg nr. 617 ostatni raz odejdzie z Warszawy tylko do Laskowic dnia 30 września, zaś pociąg nr. 618 przybędzie z Gdyni do Warszawy ostatni raz dnia 1 października rb.

Smakują im polskie bekony

Według wiadomości, otrzymanych z Londynu przez organizacje przemysłu bekonowego, wysyłka bekonów polskich do Anglji w ubiegłym tygodniu osiągnęła ilość 943.770 kg w porównaniu do 916.603 kg wysłanych w tygodniu poprzednim. Szynek peklowanych wysłano w ubiegłym tygodniu do Anglji ogółem 88.758 kg, podczas gdy w tygodniu poprzednim tylko 71.168 kg.

Ceny bekonów polskich według notowań giełdy londyńskiej z dnia 22 bm. wynosiły za centnar — 74 do 79 szylingów. Za polskie szynki peklowane płacono zaś w tygodniu ubiegłym w Londynie przeciętnie 65 do 68 szylingów za centnar.

Turniej zapaśniczy Małej Ententy

Z Katowic wyjechała do Zagrzebia polska reprezentacja zapaśnicza, zaproszona na turniej państw Małej Ententy. Turniej ten rozegrany zostanie w Zagrzebiu, reprezentacja polska walczyć będzie w sobotę, dnia 30 bm. i w niedzielę dnia 1 października. Skład naszej reprezentacji w wagach od koguciej do ciężkiej przedstawia się następująco: Rokita (Warszawa), Anioł (Poznań), Gardacki (Katowice), Neuf (Warszawa), Gałuszka (Katowice), Gęstwiński (Pomorze) i Gwóźdź (Nowy Bytom).

W powrotnej drodze reprezentacja polska walczyć będzie z reprezentacją państwową Austrji w Wiedniu oraz czeskosłowacką w Pradze czeskiej.

Polski związek atletyczny otrzymał zaproszenia na powyższe imprezy w ostatniej chwili.

Farmerzy amerykańscy grożą strejkiem

Donoszą z Waszyngtonu, że zebranie 1200 delegatów reprezentujących farmerów z 12 stanów, powzięło jednogłośnie uchwałę w sprawie przeprowadzenia strejku. Przyczyną tej decyzji jest fakt, że kodeks Roosevelta dla farmerów nie uwzględnił szeregu życzeń rolniczych. Farmerzy domagają się przedewszystkiem zagwarantowania pokrycia kosztów produkcji, a prócz tego opowiadają się w sposób kategoryczny za inflacją. Data rozpoczęcia strejku nie została jeszcze oznaczona.

Kultura i sztuka

W przymierzu z życiem

Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej

W niezliczonych artykułach i rozprawach, zastanawiano się nad zjawiskiem t. zw. kryzysu teatralnego i jego przyczynami, nad niemocą teatru jako ośrodka pewnych form życia społecznego i wszystkie te papierowe dociekania nie zdołały ani jednego teatru odrodzić, ani jednego autora natchnąć nową myślą, ani jednemu widzowi narzucić potrzeby teatru. Czuliśmy, **że** dzieje się jakaś wielka krzywda, jakieś zubożenie życia umysłowego i uczuciowego, ale nie mogliśmy się doczekać pomocy od specjalistów.

A tymczasem wbrew licznym twierdzeniom, wbrew udźwiękowieniu kin, co miało stanowić ostatnie ich uderzenie dobijające teatr, potrzeba tego teatru stawała się coraz wyraźniejsza, brak jego coraz dotkliwszy. Teatru, nie jako nowego środka dla „zabicia czasu", a jako ośrodka kształtowania myśli, wyżywania namiętności i spajania wzruszeń w potężne uczucie społeczne. Na tem tle, w takiejj sytuacji, zrodziła się i zrodzić się musiała **inicjatywa społeczna.** Rzucona przez p. premjera Jędrzejewicza myśl została entuzjastycznie podjęta przez **„Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej"**. Weszli do niego wybitni przedstawiciele świata politycznego, **artystycznego i finansów.**

T. K. K. T. postawiło sobie za zadanie prowadzić teatry w bezpośrednim swoim zarządzie, nie oddając ich na łup niszczycielskiej kalkulacji przedsiębiorców prywatnych ani też marnotrawstwu biurokracji samorządów. Już w ciągu kilkumiesięcznej działalności T. K. K. T. zdołało objąć prowadzenie dwóch scen teatralnych w Warszawie — jednej dla wielkiego repertuaru i drugiej — dla sztuk kameralnych. Uruchomienie tych teatrów nastąpi już 1-go października.

Zorganizowany zespół teatralny rozpoczął pracę z niespotykaną od lat energją i zapałem. W dotychczasowych stosunkach teatralnych aktor czuł, że jest tylko wesołkiem, nie wnoszącym do życia narodu żadnych wartości istotnych, choćby najskromniejszych. Podobna sytuacja musiała się prędzej czy później stać nieznośna w najlepszych nawet finansowo warunkach.

Zagadnienie dostarczenia odpowiedniego materjału tym zespołom zostało również postawione na **właściwej płaszczyźnie.** Dyrekcja zajęła się przedewszystkiem nie badaniem jak ubiec inne teatry w zdobyciu sensacyjnego przeboju, a postarała się ustalić linję zasadniczą repertuaru tak, aby teatr **stał się ośrodkiem krystalizacji myśli społecznej.** Teatr musi ułatwić narodziny wielkich idei, narodziny w sensie społecznym, czyli musi otworzyć dla tych idej głowy i serca jaknajszerszych warstw narodu. Taka jego funkcja spowodowała jego narodzenie w czasach zamierzchłej przeszłości, taka sprawi jego odrodzenie dziś.

Wśród wielkiego zainteresowania i wielkich nadziei, jakie przywiązujemy do powstania tego ośrodka manifestacji żywych sił społecznych, mogłoby się wydać, że znaczenie jego będzie niewielkie, ograniczone warunkami pojemności widowni, jakie mają do rozporządzenia teatry T. K. K. T. Tak nie jest. Powodzenie tej imprezy artystycznej, a w powodzenie w tych warunkach trudno nie wierzyć, zmusi również dyrekcje innych teatrów, nawet opartych na czysto kupieckich nie artystycznych ambicjach, do liczenia się z **istotnemi potrzebami widza.** Istnienie dwóch podobnych scen stanie się jakby otworzeniem oczu na głębię przeżyć intelektualnych i doznań emocjonalnych, jakich teatr może dostarczyć i jakich można od niego żądać.

Teatry T. K. K. T. staną się pozatem wzniosłą szkołą aktorów i autorów, staną się potężną pobudką, wzywającą wszystkie talenty **do czynu twórczego.** Skutki doniosłej inicjatywy już po paru miesiącach odczuje cały kraj. Ożywczy prąd, płynący od tych teatrów, zapłodni wysiłki wszystkich, otworzy **możliwości dla wszystkich.** Z tem większem zainteresowaniem zwracają się oczy całego społeczeństwa na dwie pierwsze sceny, objęte w stolicy przez Towarzystwo Krzewienia Kultury Teatralnej

—

Groby Awarów ze swastyką znalez one na Węgrzech

W pobliżu Fossano odnaleziono podczas pracy na roli przeszło 500 bronzowych monet rzymskich z wizerunkami cezarów Gallienusa, Publiusa, Luciniusa, Kaludjusza II, Aureljana etc.

W ninfeum pałacu imperatorów rzymskich w Sperlonga znaleziono marmurową statuę Apollina z I wieku po Chrystusie. Statua, dłuta jakiegoś znakomitego rzeźbiarza została wzniesiona prawdopodobnie przez Tyberjusza, który przebywał przez dłuższy okres czasu w tym pałacu. Natrafiono również na części 2-ch basenów, w których przechowano i hodowano ryby, przeznaczone na stół cesarza.

W jednej z miejscowości około Pecs na Węgrzech odkopano groby Awarów, w których znaleziono różne przedmioty ozdobione swastyką.

Instytut Bałtycki czuwa

nad potrzebami kulturalnemi Pomorza

W Toruniu odbyło się Walne Zebranie członków Instytutu Bałtyckiego. Po zagajeniu przez prezesa Zarządu p. Starostę Krajowego W. Łąckiego wybrano przewodniczącym zebrania b. ministra p. Trzcińskiego, sekretarzem p. dyrektora Mocarskiego. P. Starosta Krajowy Łącki w sprawozdaniu Zarządu wskazał na dalszy rozwój **działalności naukowej i wydawniczej Instytutu Bałtyckiego.**

W szczególności z nowych zadań Instytut Bałtycki przejął **opiekę nad zbiorami naukowemi pomorskiemi,** oraz nad badaniami archeologicznemi. Prace Komisji Zbiorów Instytutu idą w kierunku zbadania **potrzeb kulturalnych Pomorza i organizacji przyszłego krajowego Muzeum pomorskiego,** Centralnego Księgozbioru oraz Archiwum Pomorskiego. W dziedzinie badań archeologicznych, nad któremi opiekę sprawuje Komisja Archeologiczna, Instytut posiada osobnego pracownika, który spełnia równocześnie zadania kustosza Muzeum Działu Archeologicznego. Ważną ze stanowiska ogólnej linji rozwoju jest sprawa podjętej bliższej współpracy Instytutu z innemi instytucjami oraz udział większej **ilości** osób w ramach organizacyjnych Instytutu. Przejawem tej działalności było utworzenie **koła studentów morskich** w Warszawie i **Komisji geopolitycznej** przy oddziale gdyńskim. Zarząd poświęcił dużo uwagi w sprawie rozszerzenia zainteresowań Instytutu na **tereny leżące poza Pomorzem,** w pierwszym rzędzie na **Prusy Wschodnie.** W związku z tą działalnością **szła akcja** wydawnicza, która przejawiła się w wydaniu szeregu nowych tomów **„Pamiętnika Instytutu Bałtyckiego"** popularnych publikacji oraz komunikatów.

Członkom Instytutu Pomorskiego przedłożono sprawozdanie Dyrekcji, omawiające działalność Instytutu w okresie sprawozdawczym. Na wniosek komisji rewizyjnej, której sprawozdanie przedstawił p. naczelnik Dr. Bogocz, udzielono Zarządowi i Dyrekcji absolutorjum. W dyskusji zabierali głos pp. inż. Ginsbert, naczelnik Czosnowski, konsul Wierski oraz członkowie dyrekcji.

W tym samym dniu odbyło się posiedzenie Komitetu organizacyjnego IV Zjazdu Pomorzoznawczego pod przewodnictwem rektora Uniwersytetu Poznańskiego, prof. dr. Stanisława Pawłowskiego. Na posiedzeniu tem omawiano program przyszłego Zjazdu Pomorzoznawczego, który odbędzie się w marcu przyszłego roku **w Krakowie** i poświęcony będzie zagadnieniom **geoagrarnym** i posiadaniu ziemi na Pomorzu.

Wskrzeszenie Bibljoteki Narodowej

Trzymiljonowy dorobek wydawniczy

Bibljoteka Narodowa, wydawana do niedawna przez Krakowską Spółkę Wydawniczą, która wypuściła w świat 177 wzorowo wydanych tomów z zakresu polskiej i obcej literatury, opatrzonych w źródłowe wstępy i sumienne objaśnienia pióra najlepszych znawców danych tematów — po paroletniej przerwie, spowodowanej kryzysem, przeszła obecnie w ręce lwowskiego Ossolineum i wznowi swą działalność pod dotychczasową redakcją. Fakt ten powita z uznaniem ogół czytelników przyzwyczajonych do tej bibljoteki.

Bibljoteka Narodowa w dotychczasowej swojej krakowskiej fazie działalności puściła w świat 121 tomów z zakresu literatury polskiej a 56 autorów zagranicznych. Szerokim łukiem objęła wieki twórczości polskiej, poczynając od kroniki Galla, a kończąc na poezjach Kasprowicza. Pożyteczne to i popularne wydawnictwo wciągnęło do swojej pracy 65 autorów wydawców z wszystkich ognisk pracy naukowej w Polsce.

Bibljoteka wypuściła dotąd w świat blisko **3.000.000 egzemplarzy,** co na nasze stosunki jest cyfrą niesłychanie wysoką.

Po pierwszym okresie krakowskim wskutek wznowienia bibljoteki nastąpi okres drugi jej rozwoju we Lwowie, który niebawem zostanie zainaugurowany wydaniem „Chaty za wsią" Kraszewskiego w opracowaniu St. Kurowskiego i wyboru poezji K. Tetmajera w opracowaniu Ostapa Ortwina.

Stefan Garczyński

(W setną rocznicę śmierci zapomnianego poety)

Syn pułkownika wojsk polskich, Franciszka, urodzony w Kosmowie pod Kaliszem (13 października 1805 r.), przedwczesny sierota, wychowany przez ciotkę swoją Antoninę Skórzewską w Lubostroniu, po ukończeniu nauk w gimnazjach w Bydgoszczy i Trzemesznie oraz sławnego w swoim czasie Liceum Sam. Bog. Lindego w Warszawie (w latach 1814—1823) jako dziewiętnastoletni młodzieniec podczas pobytu w Lubostroniu składał pierwsze ofiary Muzom, rzucając na papier pseudo-klasyczne pierwociny swego talentu (ballada „Przestroga", „Pielgrzym" i in.). Wrodzona skłonność do filozoficznych dociekań pociągnęła go na uniwersytet do Berlina, gdzie zrazu olśniła go filozofja Hegla, którego wykładów słuchał z zachwytem przez cztery lata (1825—1829), studjując równocześnie prawo

Zdobycze filozofji niemieckiej i ideologja systemu Heglowskiego nie zaspokoiły w nim „głodu prawdy". Przeciwnie — sceptyka, którego „wiara dziecinna padła na papieskich progach" i rozprysła się u wrót kościoła, popchnęły w objęcia pessymizmu, z którego to dopiero na podłożu głębokiego patrjotyzmu zrodził się nowy rodzaj twórczości tego pierwszego w Polsce poety-filozofa: polski „Faust" i „Manfred", to jest poemat „Wacława dzieje", dwie „sceny fantastyczne" „Wizja" i „Nabożeństwo teraźniejsze" i inne.

Albowiem dopiero wewnętrzna praca, jaka się w nim pod wpływem filozofji spełniać poczęła (a może i zetknięcie się z Mickiewiczem w Berlinie) wyzwalając go z więzów naśladownictwa wyrobiła w nim wyższe pojęcie o powołaniu poety:

Tylko ten, kto w natchnieniu wiek swój porozumie,
Komu ów tajny popęd, jak stworzenia słowo
W świat się cały rozłoży, rozrośnie się w ciało,
I on to ciało widzi w samotności, tłumie,
W dzień i w nocy — i tego ciała jest połową;
Tylko ten, który jako ksiądz w ubraniu świętem
Ludziom wszystkim mszę czyta przed wielkim ołtarzem,
Czy odrazu pojęty, czy będzie pojętym:
Tylko ten mistrzem w sztuce — wielkim jest pisarzem.

Odgłosy nocy listopadowej, które obydwu przyjaciół — jego i Mickiewicza — z krainy myśli wywiodły na świat polskiej rzeczywistości, rozpaliły w jego żyłach odziedziczoną po przodkach krew rycerską i odwołały do ojczyzny. —

Czynów nie trzeba w błyskawicy pędzie
I walki z czasem, ludźmi i naturą
I wojny takiej, jak w mej duszy — wszędzie!
Chciałbym znów działać i w czynów zachwycie
Na nową burzę, na nowe rozbicie
Pchnąć się — i zginąć, gdy lepiej nie będzie!

Oto — o czem marzył zawsze ten zapaleniec młody. Więc na zew trąbki bojowej z początkiem roku 1831 jako szeregowiec zaciągnął się do jazdy poznańskiej. Dzielnie musiał się spisywać w obliczu śmierci, skoro w ciągu kampanji odbytej pod wodzą jenerała Umińskiego, lancą na porucznikowskie szlify sobie zasłużył.

Wśród huku dział i łopotu proporców przecież „gnuśnego pióra" nie „rzucił", tylko z szablicą je ożenił i „w czynów zachwycie" tworzyć począł swój rapsod o roku 1831-ym

I przesuwał się łańcuch dziejowych wydarzeń, znacząc razporaz swe ślady w twórczości poety żołnierza. I wśród „nowej burzy", i „nowego rozbicia" powstawały „Wspomnienia z czasów wojny narodowej" i „Sonety wojenne", jużto tchnące młodzieńczą wiarą w zwycięstwo dobrej sprawy, od którego zacznie się wolność wszystkich ludów i nowa przez Polskę poczęta era ludzkości („Na dzień detronizacji"), jużto entuzjazmem dla bohaterstwa naszych żołnierzy z pod Wawru, Stoczka czy Grochowa („Bitwa pod Grochowem", „Hymn zwycięstwa po bitwie pod Wawrem i Dębem" i t. d.), to znowu skargą bolesną na ludy Europy, co Polskę opuściły przy zgonie" i groźnem dla nich memento („Do ludów"), to szarpiącą żalem, iż

„Tyle ofiar — krwi tyle! — Naprożno przelana!"
(„Wchodząc do Prus")

żalem, który łagodzi wiara niewzruszona w Polskę, co „Arką została — wolność przymierzem"... i w to, że przecież

..czas przyjdzie Zmartwychwstania jeszcze
Przyjdzie czas Wniebowzięcia — laur z krzyża wyrośnie,
Tułacze znów się zbiegną na Pańską wieczerzę,
Jak kiedyś apostoły Chrystusa, radośnie
My Polskę powitamy! I Polak zabierze
Miejsce między ludami i na siłach dzielny
Jak dwa razy zrodzony — będzie nieśmiertelny!
(„W rocznicę")

To znowu rozełkała się rzewnie jego lutnia w „Elegji" na śmierć „Stasia", który padł na polu chwały w bitwie pod Wilnem w 1831 roku. To w cyklu sonetów (13-tu) rozdzwoniła się z wszystkiemi strunami w straszliwy akord wojennego szału, w którym wszystkie jego składniki: ryk dział i piekielny taniec pękających granatów, głuchy jazgot giwerów i ostry świst szabli ułańskich, łomot proporców i łoskot kopyt i miarowy krok piechurów, sunących do ataku na bagety, znalazły należyty odpowiednik słowny i środek artystycznej eks-

Do 7 października spełnij obowiązek obywatelski, jeśli go dotąd nie spełniłeś

Nie bądź ostatnim z maruderów, podpisując Pożyczkę Narodową.

Pomorze na froncie Pożyczki Narodowej

GRUDZIĄDZ 879.914 ZŁ.

W ciągu pierwszego dnia oficjalnej subskrypcji Pożyczki Narodowej w Grudziądzu subskrybowało pożyczkę 564 osób na kwotę 214.124 zł. Łącznie z subskrypcją dokonaną w poprzednim okresie nieoficjalnym **ogólna kwota pokrytej w Grudziądzu Pożyczki wynosi 879.914 zł.**

CHEŁMŻA.
UCHWAŁA KOMITETU POŻYCZKOWEGO.

Na zebraniu Komitetu Obywatelskiego Pożyczki Narodowej w Chełmży dn. 26 b. m. uchwalona została następująca rezolucja:

„Obywatele miasta Chełmży zebrani na posiedzeniu w dniu 26 września 1933 r., rozumiejąc konieczność poparcia akcji Pożyczki Narodowej, **stwierdzają jednogłośnie gotowość subskrybowania pożyczki na pożytek Wolnej i Niepodległej Ojczyzny.**

Komitet Obywatelski Narodowej
Komitet Obywatelski Pożyczki Narodowej w Chełmży".

ŚWIĘTO POŻYCZKI NARODOWEJ W GNIEWIE.

Cały czas podpisywania deklaracji Pożyczki Narodowej Gniew uważa za święto. Uroczystość tą rozpoczęto w dniu 27 bm. capstrzykiem, w którym wzięły udział miejscowa orkiestra i wszystkie organizacje gniewskie. Capstrzyk został zakończony przemówieniem p. dyr. Maślaka na temat potrzeby podpisywania pożyczki, obowiązków naszych względem państwa i potrzeby uszeregowania się ramię przy ramieniu wszystkich obywateli państwa w dzisiejszej walce gospodarczej tak, jak w 1920 r. stanęliśmy wszyscy w obronie zagrożonych granic naszej ojczyzny. R-i.

JAK POSTĘPUJE SUBSKRYPCJA? 1.770.300 ZŁ. DAŁA GDYNIA.

Pierwszy dzień subskrypcji Pożyczki Narodowej w Gdyni, **przyniósł sumę 1.770.300 zł.** Na pierwsze miejsce wysuwa się subskrypcja **Łuszczarni Ryżu na 300.000 złotych.**

Według wyników pierwszego dnia spodziewać się można, że suma subskrypcji gdyńskiej **przekroczy 3 milj.** tembardziej, że Komitet Obywatelski rozesłał deklaracyj na sumę 3.270.000 zł. Przypuszczenia te potwierdza również fakt, że cały szereg firm gdyńskich ze względów technicznych nie subskrybował jeszcze Pożyczki.

WEJHEROWO I POWIAT SUBSKRYBOWAŁY 320 TYSIĘCY ZŁ.

W pierwszym dniu subskrypcji urzędnicy państwowi, samorządowi i prywatni w Wejherowie i powiecie subskrybowali 203.600 zł., instytucje prywatne zaś, przemysł i handel — 120.000 zł., czyli razem 323.600 złotych.

WSZYSTKIE BANKI PRYWATNE SUBSKRYBUJĄ POŻYCZKĘ NARODOWĄ.

Za pośrednictwem Związku Banków w Polsce, banki prywatne zadeklarowały Pożyczkę Narodową ogółem — 5.110 tys. zł.

Z ważniejszych zapisów należy wymienić następujące banki: Bank Handlowy 1 miljon zł., Bank Cukrownictwa — 700 tys. zł., zamiast — 450 tys. zł., Bank Dyskontowy — 500 tys. zł., Bank Zachodni — 500 tysięcy zł., Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu — 550 tys. zł., Bank Komunalny — 200 tys. zł., Powszechny Bank Kredytowy 200 tys. zł., Powszechny Bank Związkowy — 250 tys. zł., Bank Szereszowski — 200 tys. zł., Bank Amerykański — 125 tys. zł., i Bank Angielsko-Polski — 125 tysięcy zł. Banki posiadające kapitał akcyjny 500 tys. złotych subskrybowały Pożyczkę Narodową w wysokości — 75 tys. zł.

presji i dzięki temu złożyły się na szereg pełnych wyrazu i plastyki obrazów batalistycznych, naprawdę godnych tego, ażeby się znalazły w najbliższem sąsiedztwie największych arcydzieł naszej liryki wojennej.

Piewcy powstania nie było danem zginąć na polu chwały. Jako wygnaniec konał zwolna na emigracji w Drezdnie, trawiony przez gruźlicę, której nie zdołał przemóc organizm, wyniszczony trudami życia wojennego i wewnętrzną walką. Nic mu nie pomogła kuracja i górski klimat szwajcarski (w Bex). Śmierć na rękach najszczerszego przyjaciela i gorącego wielbiciela jego talentu — Mickiewicza sto lat temu, w dniu 20 września w Awinjonie położyła litośnie kres jego cierpieniom.

Nie zapomniał o „dozgonnym" przyjacielu twórca „Pana Tadeusza" i w lat dziewięć po zgonie ukazał w pełnym blasku jego „Wacława dzieje" w głębokim rozbiorze („Wykłady o literaturze słowiańskiej"). Nie uchroniło to jednak Gorczyńskiego przed smutnym losem tak licznych u nas „zapomnianych" poetów. Może przynajmniej stulecie śmierci tego twórcę naszej poezji filozoficznej, który wskazał szlaki autorowi „Niedokończonego poematu" i poetężołnierza, co śpiewał triumf i zgon zrywającej się do życia Ojczyzny, wskrzesi w naszej pamięci i natchnie myślą zebrania i ogłoszenia drukiem jego spuścizny, ukrytej i rozprószonej w rękopisach i po czasopismach, jakoteż tak już dzisiaj rzadkich egzemplarzach niekompletnych wydań dawniejszych. *Adam Münnich.*

Polonja gdańska subskrybowała 750.000 złotych

Subskrypcja Pożyczki Narodowej w Gdańsku już w pierwszym dniu przyniosła sumę 750.000 zł.

W powyższej sumie mieszczą się wśród innych subskrypcje następujące: British and Polish Trade Bank A. G. zł. 365.000, Bałtycki Bank Komisowy zł. 20.000, Dyrekcja i urzędnicy British and Polish Trade Bank zł. 26.900, Dyrekcja i urzędnicy Banku Zw. Spółek Zarobk. zł. 10.750, Dyrekcja i urzędnicy Bałtyckiego Banku Komisowego zł. 4.100, Dyrekcja i urzędnicy Polskiej Kasy Rządowej zł. 12.750, Dyrekcja i urzędnicy Państw. Zakł. Zboż. zł. 9.150, Dyrekcja i urzędnicy firmy „Skarbopol" zł. 12.450, Dyrekcja i urzędnicy Polish Petroleum Co. zł. 14.500, Dyrekcja i urzędnicy Centrali Rolników S. A. Oddziału w Gdańsku zł. 8.150, Urzędnicy firmy Polskiej Agencji Eksportu Drewna w Gdańsku zł. 5.700 itd itd.

Polscy urzędnicy państwowi zatrudnieni na terenie Wolnego Miasta Gdańska, subskrybowali w swoich urzędach macierzystych następujące sumy: wszystkie urzędy podporządkowane Komisarzowi Generalnemu subskrybowały łącznie zł. 66.850, urzędnicy i pracownicy Polskiej Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Gdańsk zł. 23.700. Personał Polskich Kolei Żelaznych zatrudnionych na terenie Wolnego Miasta Gdańska subskrybował dotychczas **zł. 167.000.**

Ze strony Zw. Polaków w W. Mieście Gdańsku w ciągu przyszłego tygodnia zgłoszonych zostanie jak już dzisiaj wiadomo około **1.000 subskrypcji na stosunkowo poważną kwotę.** Subskrypcja ta płynie z **najszerszych sfer społeczeństwa polskiego w Gdańsku.** Żydzi polscy partycypują w subskrypcji poważną sumą, która w Domu Bankowym Wohl & Cie wyniosła dotąd 113.750.

Tragiczna śmierć kierownika szkoły powszechnej w Brodnicy

W dn. 25 września zmarł w Brodnicy w wieku 48 lat **kierownik miejscowej szkoły powszechnej męskiej, Leon Reichel.** Śmierć tego, cieszącego się najlepszą opinją i ogólnie szanowanego człowieka nastąpiła w tragicznych okolicznościach.

Zmarły przed dwoma tygodniami z nieznanych przyczyn **popełnił zamach samobójczy, podrzynając sobie gardło,** mimo ciężkiej rany jednak zdołano go chwilowo utrzymać przy życiu. Przez kilkanaście dni Reichel walczył ze śmiercią, której w końcu wycieńczony jego organizm **zmuszony był uledz.** Osierocił on żonę i pięcioro dzieci.

Ostatnia wola ofiary sopockiej jaskini

Jak donosiliśmy, wczoraj w Sopotach wyłowiono zwłoki komornika sądowego z Ozorkowa pod Łodzią Anatola Pawłowicza, który przegrawszy 2.000 złotych skarbowych pieniędzy rzucił się do morza.

Przy zwłokach znaleziono dokumenty i listy, dzięki którym niezbicie stwierdzono, że zaszło samobójstwo. **Samobójca przeklina kasyno Sopockie i żąda, aby pokryło ono koszta jego pogrzebu, jako bezpośredni sprawca jego tragicznej śmierci.**

Wątpić należy, aby sopocka jaskinia gry spełniła ostatnie pośmiertne życzenie swojej ofiary. Byłby to może zbyt kosztowny precedens.

Od 1 października zmiany w rozkładzie pociągów

W myśl decyzji Ministerstwa Komunikacji wprowadzenie zmian w zimowym rozkładzie jazdy nastąpi zasadniczo w niedzielę dnia 8 października br. o godz. 0,01, natomiast częściowa redukcja względnie ograniczenie biegu pociągów nastąpi z dniem 1 października br.

Położenie gospodarcze kraju

W oświetleniu Banku Gospodarstwa Krajowego

W okresie m. sierpnia zaznaczyły się na wielu odcinkach życia gospodarczego dalsze objawy polepszenia, co częściowo należy przypisać działaniu **czynników sezonowych,** częściowo zaś tendencji **konjunkturalnej,** poczynającej się przejawiać w Polsce już od kilku miesięcy. I tak na rynku pieniężnym, zakłócony przejściowo spadkiem dolara dopływ wkładów do instytucyj finansowych **przybrał w sierpniu znów na sile,** przyczem trwał nadal pomyślny objaw zamiany wkładów dolarowych na złotowe. Równocześnie wzrosło zainteresowanie papierami lokacyjnemi, które zyskały na kursie. Działalność Państwa i instytucyj finansowych w kierunku uzdrowienia stosunków kredytowych przez obniżkę stopy procentowej i konwersję uciążliwych długów **zaczyna wywierać dodatni wpływ na sytuację rynku,** wyrażając się w znacznym spadku upadłości i nadzorów sądowych oraz polepszeniu się płatności kredytów bankowych. Poprawiła się zwłaszcza **płatność weksli handlowych.** Z powodu opóźnienia się żniw trwała jeszcze w sierpniu sezonowa ciasnota pieniężna, która pod koniec miesiąca zaczęła ustępować. Zapotrzebowanie kredytu pokrywał **Bank Polski oraz banki państwowe.** Natomiast banki prywatne nie zwiększyły kredytów, dążąc do powiększenia rezerw kasowych.

Celem pokrycia swych licznych zobowiązań rolnicy przystąpili do szybkiej realizacji zbóż nowego zbioru, ocenionego w pierwszej chwili zbyt optymistycznie. Spowodowało to na rynku ziemiopłodów **dotkliwy spadek cen,** który ustał dopiero pod koniec okresu sprawozdawczego, ustępując nawet miejsca na początku września lekkiej tendencji zwyżkowej. Ceny produktów hodowlanych natomiast, w przeciwieństwie do rynku zbożowego, wykazały **cechy stałości, a nawet tendencje zwyżkowe.**

W dziale produkcji **przemysłowej,** miesiąc sprawozdawczy zaznaczył się w szeregu gałęzi **lekkim wzrostem produkcji i obrotów** o charakterze przeważnie sezonowym. Osiągnięty poziom był jednak w szeregu wypadków równy lub nawet wyższy niż przed rokiem. W górnictwie węglowem nastąpiło dalsze **zwiększenie wydobycia,** w związku z poprawą zbytu na rynku wewnętrznym. Wydobycie ropy naftowej utrzymało się bez większych zmian na poprzednim poziomie, wytwórczość artykułów pochodnych natomiast, jak również zbyt w kraju i zagranicą wykazały dość znaczny wzrost. Produkcja hutnictwa żelaznego i cynkowego była **nieco większa** niż w miesiącu poprzednim i znacznie wyższa niż przed rokiem. **Przemysł włókienniczy,** po zakończeniu korzystnego naogół sezonu letniego, wkroczył w okres międzysezonowy, przygotowując się do produkcji zimowej. W przemyśle metalowo-maszynowym obroty i produkcja **nieco się ożywiły,** w przemyśle drzewnym sytuacja **pozostaje korzystna** i znacznie lepsza niż w roku ubiegłym. W dziale produkcji chemicznej zbyt niektórych artykułów, jak np. nawozów potasowych i produktów smołowych był większy niż w sierpniu ubiegłego roku. W przemyśle mineralnym natomiast produkcja i obroty utrzymują się na poprzednim niskim poziomie.

Obroty handlowe na rynku wewnętrznym, w związku z okresem wakacyjnym i żniwami były — jak zwykle o tej porze roku — niewielkie. W handlu zagranicznym nastąpił pewien spadek obrotów po **stronie wywozu,** saldo bilansu handlowego pozostało **niemniej dodatnie.**

Na rynku pracy nastąpił dalszy, aczkolwiej mniejszy **spadek ilości bezrobotnych** przy dalszem zwiększeniu zatrudnienia w przemyśle.

Złoty ząb ze skradzionego pierścionka

Wykrycie sprawców włamania do sklepu biżuterji w Starogardzie

Sensacją dnia w Starogardzie i okolicy była przed kilku tygodniami **wielka kradzież z włamaniem, dokonana w sklepie jubilerskim pana Fiszera,** pastwą której padła różna biżuterja wartości kilkudziesięciu tysięcy złotych. Mimo żmudnych poszukiwań, prowadzonych przez policję, przez dłuższy czas nie udawało się wykryć sprawców i może sprawa nazawsze pozostałaby tajemnicą, **gdyby nie przypadek,** który **oddał całą szajkę złodziejską** w ręce sprawiedliwości.

W tych dniach do jednego z dentystów starogardzkich zgłosiła się jakaś niewiasta i **zamówiła sobie złoty ząb** z tem jednakże, że metalu dostarczy sama, a zapłaci tylko za robotę. Mówiąc to wręczyła dentyście **złoty pierścionek** prosząc, aby przetopił go i zrobił z niego zamówiony ząb.

Dentyście wydało się rzeczą dziwną, że ktoś **oddaje do przetopienia zupełnie nowy pierścionek,** a mając świeżo w pamięci opis zuchwałej kradzieży biżuterji u p. Fischera, na wszelki wypadek postanowił **skomunikować się z policją.** Podejrzenia go nie zawiodły: gdy pierścionek pokazano okradzionemu jubilerowi, ten **z łatwością rozpoznał w nim swoją własność.** Wobec takiego stanu rzeczy, mając w ręku dowód rzeczowy, policji nie trudno już było ująć sprawców.

W konsekwencji pod zarzutem dokonania kradzieży z włamaniem w sklepie p. Fischera aresztowani zostali **Maksymiljan Szydłowski, Kazimiera Szpotańska i Gertruda Zielińska.** Poprzednio przytrzymane w związku z włamaniem osoby, zostały zwolnione, w sprawie aresztowanych zaś prowadzi się dalsze energiczne śledztwo.

Wytruli całą rodzinę

Z Lublina donoszą o wypadku tajemniczego otrucia w wiosce Oleksięta obok Horodyszczan (pow. chełmski).

Oto nieznani sprawcy wytruli całą rodzinę, składającą się z 7 osób oraz cały inwentarz żywy. Zbrodnia wywołała przygnębiające wrażenie w całej okolicy.

Zmiany i przeniesienia w armji na Pomorzu

Po ukazaniu się Dziennika Personalnego Min. Spraw. Wojsk. nr. 11

Dziennik Personalny Ministerstwa Spraw Wojskowych nr. 11 z dnia 28 września 1933 r. przynosi następujące zmiany w armji na terenie OK. VIII.

Między innemi przeniesieni zostali: kpt. Żwirski Stanisław z DOK. V. do 65 p. p., kpt. dypl. Słomiński Władysław z M. S. Wojsk. do 15 dyw. piech., kpt. dypl. Bortnowski Leon z DOK. VIII do Sztabu Głównego, kpt. dypl. Sadowski Ludwik z 74 pp. do DOK. VIII., kpt. Korczewski Jerzy z DOK. VIII do 61 pp., kpt. Kubica Franciszek z 65 pp. do baonu morsk., kpt. Serafiński Marjan z S. S. Art. do 16 p. p., por. Wysocki Władysław z 66 pp. z garnizonu Grudziądz do garnz Chełmno, por. Rokicki Mieczysław z 62 pp. do 4. p. strz. podh., por. Starzyk Kazimierz z 67 pp. z garn. Toruń do garn. Brodnica, kpt. Harner Edward z Szkoły Podch. Piech. do 63 pp., por. Ślęzak Andrzej ze Szkoły Podch. Piech. do 61 pp., kpt. Proskiernicki Ludwik z 65 pp. do Szkoły Podch. Piech., por. Zaremba Kazimierz z 62 pp. do Szk. Podch. Piech., kpt. Parczyński Józef ze Szk. Podch. dla Podof. do 62 pp., por. Jura Edmund z 61 pp. do Szk. Podch. dla Podof., kpt. Białkowski Seweryn z Korp. Kadetów nr. 2 do 65 pp., kpt. Kuszel Franciszek z 66. pp. do Korp. Kadetów nr. 2.

Mjr. Dillenius Karol z C. W. Kaw. do 27 p. ułanów, mjr. Kotarski Władysław z Centr. W. Kaw. do C. W. Piech., mjr. Ossowski Józef z 18 p. uł. na stan rej. insp. koni Jarosław, mjr. dypl. Zalewski Jerzy II z 14 p. uł. do C. W. Kaw., rotmistrz dypl. Wiśniewski Zygmunt z DOK. VIII. do 12 p. uł., rotmistrz Letyński Leopold z 22 p. uł. do C. W. Kaw., rotmistrz Hernik Marjan z C. W. Kaw. do 22 p. uł., rotmistrz Wachniewski Kazimierz z C W. Kaw. do 18 p uł.., rotm. dypl. Grabowski Tadeusz III. z C. W. Kaw. do 4 p. uł., rotm. Ziembicki Jan z C W. Kaw. do 6. p. strz konnych, rotm. Dobrowolski Stefan z C W. Kaw do 17 p. uł. rotm. Krzeczkowski Jerzy z C. W. Kaw. do 12 p. uł., rotm. Niegowski Władysław z 18 p. uł. do C. W. Kaw., rotm. Sroczyński Jan II. z C. W. Kaw. do 5 p. uł., por. Jaroszyński Józef z 27 p. uł. do 16 p. uł., por. Szajewski Andrzej z 22 p. uł. do C W. Kaw., por. Racewicz Bronisław z C. W. Kaw. do 27 p. uł., por. Misielak Juljan z C. W. Kaw. do 8 p. strz. konnych, por. Standełło Stefan z 6 p. uł. do CW. Kaw., por. Cyngott Marjan z 2 p. uł. do C. W. Kaw., por. Łubieński Stanisław z 14 p. uł. do C. W. Kaw., por iBał. kowski Edward z 21 p. uł. do C. W. Kaw., Komorowski Janusz z 1 p. uł. do C. W. Kaw., por. Budarkiewicz Włodzimierz z 26 p. uł. do C. W. Kaw., por. Kamiński Mieczysław z 2 p. szwol. do DOK. VIII, rotm. Skrzyński ze składu osobowego inspektora armji gen. dyw. Norwid Neugebauera do 17 p. uł.

Ppłk. Dodewald Emil z C. W. Art, do 31 pal. na stan. zastępcy dowódcy, ppłk. Loos Emil z 4 pal. do 12 pal., na stan. zastępcy dowódcy, mjr. dypl. Zagórski Edmund z C. W. Art. do MS. Wojsk., mjr. dypl. Paszkowski Adam z M. S. Wojsk. do 15 pal., por. Gostyński Stefan z W. I. G. do 8 dyw. art. przeciw., por. Buchowiecki Jan z W. S. Rej. Grudziądz do 16 pal., por. Albin Roman z 16 pal. do W. S. Grudziądz, por. Cwalina Feliks z 31 pal. do 1. d. pg. panc., por. Różycki Heliodor z 15 pal. do 2 d pg. panc.

Z Centrum Wyszkolenia Artylerji przeniesieni zostali mjr. Jaremski Jan do 7 pac. mjr. Krautwald d'Anau Józef do 26 pal., kpt. Milli Stanisław do 26 pal., kpt. Małysko Zenon do 6 pal., kpt. Nikodemowicz Stanisław do 16 pal., kpt. Dobrzański Stefan do 21 pal.

Do Centrum Wyszkolenia Artylerji przydzieleni zostali: mjr. dypl. Popiel z 26 pal., kpt. Fischer z 2 dak., kpt. Korpal z 12 pal., kpt. Czerniakowski z 2 pac., kpt. Kamiński Józef IV. z 1 pac., kpt. Karczewski Mikołaj I. z 29 pal., kpt. Firla Kazimierz z 6 pal., por. Mickunas Jan z 4 dak., por. Gąsecki Henryk z 13 dak.

Ponadto przeniesieni zostali: mjr. Witowski Jan ze Szkoły Podch. Rezw. Art. do 31 pal., kpt. Wierzbiański Emil ze Szkł Podch. Rez. Art do 4 pal., por. Heldebrand Kazimierz ze Szk. Podch. Rez. Art. do 4 pal., por. Morzyszek Ludwik ze Szk. Podch. Rez. Art. do C. W. Art., por. Majewski Rudols z 15 pal. do Szk. Podch. Rez. Art. por. Borczyński Wiktor z 16 pal. do Szk. Podch. Rez. Art., kpt. Sorobochaty Ignacy z M. S. Wojsk. do 4 p. lotn., kpt. Słoniewski Edmund z DOK. I do 1 baonu bal., por. Rolski Tadeusz z 5 p. lotn. do 4 p. lotn., mjr. Sochacki Jerzy z Szef. For. Grudziądz do Szef. Fort. Toruń, mjr. Ostrowski Roman II z C. W. Art. do II Brygady saperów, mjr. Stelmachowski Wacław z Sz. Inż. OK. VIII do DOK. VIII, kpt. Górecki Tadeusz VIII z Pom. Sk. Inż. Lwów do 8 baonu sap., por. Brzeziński Wacław z MS. Wojsk do 8 baonu sap., por. Kucharski Tadeusz II. z Szef. Fort. Toruń do 8 baonu sap., por. Dołęga-Otocki Włodzimierz z Szef Wybrz. Morsk. do 6 bat. sap., por. Brzozowski Teofil z Szef. Inż. OK. VIII do DOK VIII, por. Stracha z Kom. Gen. R. P. wGdańsku do Kadry 8 dyon. tab., ppłk. Auryta Piątkowski Aureljusz z Pom. Sk. Uzbr. nr. VIII do Gł. Skł. Uzbr. nr. 2, kpt. Bień Michał z 5 Okr. Szef. Uzbr. do Pom. Skł. Uzbr. nr. VIII, kpt. Buntner Stanisław z Gł. Skł. Uzbr. nr. 3 do 16 pal., kpt. Bereźnicki Władysław z Pom. Skł. Uzbr. nr. 8 do 8 pac., kpt. Moszczyński Jerzy z Gł. Skł Uzbr. nr. 1 do 21 pp., kpt. dypl. Wawrykiewicz Stanisław z M. S. Wewn. do Kier. Mar. Woj., kpt Topolski z Skł. Mat. Int. do Skł. Mat. Int. Toruń, kpt. Jerzyński Marjan z Skł. Mat. Int, Kielce do 67 pp., kpt. Góral Adam z San. w Zakopanem do Kadry 8 baonu Tel., por. Ogrodziński Kazimierz z 16 dyw. piech. do 64 pp., por. Masłowski Kazimierz z 14 dyw. piech. do 61 pp., por. Kuczma Stanisław ze Skł. Mat. Int. Grudziądz do 65 pp., por. Pannert Stefan z 15 dyw. piech. do 64 pp., por. Bartman Otmar z Szef. Int. OK. VIII do 63 pp., ppor. rez. Knappe Stefan ze Szp. Okr. nr. 1 do 4 p. lotn. na stanowisko lekarza.

Kpt. mar. Januszewski Walery z dyonu szk. Floty do Kier. Mar. Woj., kpt. mar. Jabłoński StanisławIV. z dyonu kontr. torp. do Kier. Mar. Woj.. kpt. mar. Lasocki Stanisław z dyonu łodzi podw. do Kier. Mar. Woj., por. mar. Staniewicz Jerzy z Kierow. Mar. Woj. do dyonu szk., por. mar. Porydzay Bolesław Mikołaj z Kier. Mar. Woj. do dyonu minowców, por. mar. Wojcieszek Marjan Bolesław z dyonu szk. Floty do Kier. Mar. Woj., por. mar. Rudawski Jan z morskiego dyonu art. plotn. do Kier. Mar. Woj., ppor. mar. Czerwiński Aleksy z dysp. szefa Kier. Mar. Woj. do Kmdy Portu Woj. Gdynia, kpt. mar. inż. Gajewski Bolesław z Wojsk. Wydz. Min. Przem i Handlu do Kier. Mar. Woj., kpt. mar. inż. Wolski Władysław z Warsztatów Mar. Woj. Gdynia do Korp. Kontr.

Ppłk. Lewandowski Zygmunt z C. W. Art. do 4 pal. na stan. zastępcy d-cy, kpt. Durda Ludwik z 4 pal. do 6 pal., kpt. Wolbek Kazimierz z C. W. Art. do 31 pal., kpt. Bugajski Jerzy ze ze Szk. Podch. dla Podof. do 15 pal., kpt. Walasek Jan z 15 pal. do Szk. Podch. dla Podof., rotm. Błasiński Karol z C. W. K. do 1 p. strz. konnych, ppłk. dypl. Mally Fryderyk z 27 p. uł do C. W. Kaw.

W stan spoczynku przeniesiony został płk. Rymkiewicz Mieczysław, d-ca 63 p. p.

Por. Kopiji Wacławowi z 8 baonu sap. p. Komisarz Rządu na m. st. Warszawę zezwolił na zmianę nazwiska rodowego Kopija na nazwisko Brzeziński.

Zabił swą szwagierkę z litości i miłości

Echa krwawej tragedji w Górze pod Żninem

W dniu wczorajszym w Sądzie Okręgowym rozegrał się epilog tragicznego zajścia, które pociągnęło za sobą śmierć młodej dziewczyny. Na ławie oskarżonych zasiadł **35-letni robotnik Kazimierz Kulina z Góry w pow. żnińskim pod zarzutem zabójstwa swej szwagierki Leokadji Napierałówny.**

W rodzinie Napierałów po macoszemu traktowana była 26-letnia córka Leokadja, chora na gruźlicę. Jedynie życzliwie odnosił się do Leokadji szwagier Kulina, w którego sercu zrodziła się początkowo litość, a następnie potężna skryta miłość do Leokadji. Nieszczęście właśnie chciało, że i poniewierana przez rodzinę dziewczyna, gorącem uczuciem zapalała do litościwego szwagra. Tu właśnie początek owej tragedji. **Zbliżeni do siebie kochankowie, nie widząc innej drogi wyjścia, postanowili pasmo swych cierpień przerwać przez pozbawienie się życia.**

W tym celu w dniu 7 maja br. wyjechali do Inowrocławia, skąd listownie zawiadomili Napierałów o swem postanowieniu. Po kilku dniach wrócili jednak z powrotem do Góry i tu wyszukawszy odpowiedni moment, w dniu 11 maja udali się na strych domu Napierałów. **Kulin wyjął rewolwer.** W pierwszej chwili zawahał się, **lecz na gorące prośby Leokadji, oddał do niej strzał, kładąc ją trupem na miejscu.** W kilka sekund potem huknęły dwa następne strzały — tym razem Kulina wycelował sobie w prawą skroń. Przewieziony natychmiast do szpitala w Żninie, w ciągu kilku tygodni został wyleczony, następnie aresztowany i pociągnięty do odpowiedzialności.

Na wczorajszej rozprawie Sąd. biorąc pod **uwagę wszelkie okoliczności łagodzące** (czyn w afekcie) **skazał Kulinę na 6 miesięcy więzienia, zawieszając mu wykonanie tej kary na okres 2 lat.**

KRONIKA

niedziela 1 października

TORUŃ

Kalendarzyk rzym.-kat.
Sobota Hieromina
Niedziela 17-ta po Świętej

— **Nocny dyżur aptek.** Do dnia 4 października rb. dyżuruje w śródmieściu Apteka Radziecka, na Bydgoskiem — Apteka św. Anny Mickiewicza 26 na Mokrem Apteka pod Łabędziem ul. Kościuszki 15.

Repertuar kin.

MARS — Córka pułku.
PALACE — King Kong.
ŚWIATOWID — King Kong.
LIRA — Don Kiszot.

Z miasta

— **Ze Stow. Pań Miłosierdzia św. Winc a Paulo par. św. Jakóba** — Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia urządza w niedzielę 8 października dla zasilenia funduszu na wsparcie swoich ubogich w Strzelnicy wielką imprezę pod nazwą „Wieczór rozrywkowy" połączony z występami muzycznemi, przedstawieniem amatorskiem oraz popisami tanecznemi. W imprezie tej wystąpią znani tu w Toruniu amatorzy — którzy nam bezinteresownie swój udział przyrzekli. Panie czynne już dziś niezmordowanie pracują, by całość wypadła pomyślnie i przygotowują obfity bufet. Zatem prosimy szan. obywateli zapamiętać sobie dzień 8 października w Strzelnicy na który serdecznie zapraszamy. 5998

— **Sekcja Sportowa Organizacji PWK** do OK. zawiadamia, że z dniem 1 października br. zaczynają się lekcje gimnastyki w sali gimnastycznej gimnazjum państwowego męskiego przy ul. Mickiewicza. Wszelkich informacyj udziela i zgłoszenia przyjmuje Sekretarjat Org. (ul. Zamkowa Wola) i przewodnicząca sekcji sportowej p. Batke w poniedziałek lekcja gimnastyki w sali gimn. o godz. 18. 6064

— **Wpisy na dział gospodarczy i tkacki,** ze względu na kilka miejsc wolnych, przyjmuje jeszcze do dnia 15 października Sekretarjat Państwowej Szkoły Zawodowej Żeńskiej, Toruń, Strumykowa 4. 6126

— **Zebranie miesięczne Związku Lokatorów i Sublokatorów** Okręgu Województwa Pomorskiego odbędzie się w sobotę dnia 30 września 1933 r. o godz. 19-ej w lokalu p. Lewandowskiego przy ul. Kopernika 28.

Ze względu na aktualność spraw objętych porządkiem obrad upraszamy o jaknajliczniejsze przybycie temwięcej, że przedmiotem obrad jest również kwestja subskrybowania pożyczki narodowej — Zarząd. 6155

— **Przeniesienie Zakładu fryzjerskiego z miasta na Bydgoskie Przedmieście.** Mistrz fryzjerski pan Antoni Lewandowski przeniósł swój Zakład fryzjerski dla Pań i Panów z ulicy Żeglarskiej 29 na ulicę Derdowskiego 4 obok nowowybudowanych gmachów Z. U. P. U. Bliższe szczegóły w ogłoszeniu. 6161

Na froncie pożyczkowym

Apel Stow. kupców

Nawiązując do licznych odezw, wzywamy niniejszem wszystkich członków naszej organizacji do subskrypcji Pożyczki Narodowej. Pożyczka Narodowa ma daleko idące i wszechstronne znaczenie dla każdej poszczególnej jednostki, a zwłaszcza obywateli, zajmujących się sprawami gospodarczemi.

Dlatego też liczymy z całą pewnością, że wśród subskrybentów nie zabraknie ani jednego członka naszej organizacji. Zarząd.

— Obywatelskie stanowisko Koła T. N. S. W.

Zarząd toruńskiego Koła Towarzystwa Szkół Średnich i Wyższych (T. N. S. W.) na posiedzeniu w dniu 27. 9. postanowił jednogłośnie suskrybować 10 obligacyj Pożyczki Narodowej po 100 zł.

Odezwa do emerytów

Cała Polska składa dowód zrozumienia interesów Państwa, subskrybując Pożyczkę Narodową. Świat pracowniczy zawsze pełen ofiarności święcił przykładem szczytnych cnót obywatelskich. **Emeryci państwowi,** jako zawsze ofiarni obywatele nie mogą i nie dadzą **wyprzedzić się innym** w gotowości ofiar **na rzecz Państwa.**

Do nich zwraca się Komitet pracowniczy Pożyczki Narodowej wraz z Obywatelskim Komitetem Wykonawczym na obwód Toruń z całą serdecznością, aby zechcieli spełnić swój obowiązek i subskrybując Pożyczkę Narodową zadokumentowali, że nawet w ciężkich warunkach bytowania zdolni są, jak dawniej tak i teraz do najwyższych poświęceń dla dobra Ojczyzny.

Przewodniczący Pracowniczego Komitetu Pożyczki Narodowej na obwód Toruń:
(—) Dr. Jerzy Wiszniewski.
Przewodniczący Miejskiego Obywatelskiego Komitetu Wykonawczego:
(—) Edmund Januszkiewicz.

Sprawozdanie z działalności Komitetu Pracowniczego

W dniu 2 października o godz. 18,30 w sali Rady Powiatowej (Starostwo) w Toruniu odbędzie się posiedzenie Komitetu Pracowniczego Pożyczki Narodowej na obwód Toruń celem ostatecznego złożenia sprawozdania, co do dokonanych subskrypcyj w łonie każdego Związku (Stowarzyszenia).

Sprawozdanie winno obejmować w szczególności: 1) czy i jaka zapadła uchwała co do subskrypcji, 2) jaka jest liczba członków Związku (Stowarzyszenia), 3) czy wszyscy członkowie dokonali subskrypcji w myśl uchwały Ogólnopolskiego Pracowniczego Komitetu Wykonawczego Pożyczki Narodowej, 4) na jaką łączną kwotę.

Gmina żydowska również subskrybuje

Jak się dowiadujemy, w Toruniu utworzony został Komitet subskrypcyjny Gminy Żydowskiej, który złożył w jednym z tutejszych banków 43 deklaracje na łączną sumę 5.950 złotych.

Medal 700-lecia Torunia

W myśl dawnego zwyczaju Torunia, który upamiętniał stulecia swego istnienia w formie tablic pamiątkowych oraz medali, **wybiło miasto z okazji swego 700-lecia bronzowe medale pamiątkowe,** według projektu art. rzeźbiarza **Stanisława Repety.**

Medal wykonany został w Mennicy Państwowej w Warszawie w ograniczonym nakładzie i stanie się niewątpliwie **cenną pamiątką po jubileuszu 700-letniego istnienia miasta,** a jako dzieło medaljerskie wartościowym okazem w muzeach, u kolekcjonerów polskich i zagranicznych, oraz miłośników współczesnej sztuki medaljerskiej.

Komitet Obchodu 700-lecia miasta Torunia podaje — za naszym pośrednictwem — do wiadomości, że pamiątka ta jest do nabycia w cenie 12 złotych za sztukę. Zamówienia przyjmuje i uskutecznia Biuro Obchodu 700-lecia Ratusz, pokój nr. 6, za poprzednią przedpłatą wraz z kosztami przesyłki w wysokości 1 zł., na konto PKO. nr. 211230 lub Komunalnej Kasy Oszczędności m. Torunia.

— **Szkoła Przygotowawcza im. Marji Konopnickiej** przy ul. Warszawskiej 10/12 przyjmuje nadal zgłoszenia do kl. I. II i III. Szkoła przygotowuje dzieci do gimnazjum nowego typu. Opłaty szkolne umiarkowane. Zniżki indywidualne. 6164

— **Dwudziestopięcioletni jubileusz pracy w zawodzie drukarskim** obchodzi w dniu dzisiejszym p. Jan Stawicki, pracownik Pomorskiej Drukarni Rolniczej. Redakcja „Dnia Pomorskiego" życzy p. Stawickiemu by i drugie dwudziestopięciolecie pracy zawodowej minęło mu wśród okoliczności równie szczęśliwych, jak pierwsze.

— **Zabawa w ogrodzie parafjalnym na Mokrem.** W niedzielę, dnia 1 października odbędzie się z okazji zamknięcia ogrodu parafjalnego na Mokrem (ul. Bażyńskich) zabawa jesienna, którą urządza parafja Chrystusa Króla w niedzielę, 1 października na rzecz nowego kościoła. Początek o godz. 3 po poł. Komitet zabawy dołożył wszelkich starań, aby Goście zabawili się jak najlepiej. Przygotowano jak zwykle moc urozmaiceń i niespodzianek oraz tanie i obfite bufety. Ze względu na wzniosły cel impreza niewątpliwie znajdzie odpowiednie poparcie.

— **Zjednoczenie Lokatorów w Toruniu** zwołuje zebranie na dzień 2. X. 1933 o godz. 20-ej w sali p. Skoka przy ul. Sukienniczej 20. Z powodu bardzo ważnych spraw obecność wszystkich członków konieczna. Zarząd.

— **Konserwatorjum Pom. Tow. Muz.** (Strumykowa 19 parter) przyjmuje od 1 października zapisy uczniów do klas: śpiewu (p. Dr. Zofja Drexler-Pasławska), fortepian (pp. Drzewiecka, Kuszczewska, Musiałkowska oraz pp. Lisicki i Łopatyński), skrzypce (H. Wojciechowska) wiolonczela (p. Z. Wojciechowska). Wpisowe 10 zł. czesne od 20—30 zł. miesięcznie, w klasie wiolonczeli 18 zł. Kancelarja czynna codziennie od 10—14 i od 16—19. 6162

— **Przypominamy,** że podwieczorek Pol Białego Krzyża odbędzie się w niedzielę 1-go października o godz. 17 Pod Orłem 6158

— **Związek Reemigrantów i Optantów Rzeczypospolitej Koło Toruń.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę dnia 1 października br. o godz. 15-tej w lokalu p. Lewandowskiego przy ul. Kopernika 28. Zawiadamiając o powyższem wszystkich członków Koła, upraszamy ze względu na ważność porządku obrad o jak najliczniejsze przybycie tembardziej, że przedmiotem obrad będzie również subskrybowanie pożyczki narodowej. Upraszamy zarazem wszystkich byłych członków Knapschaftu bochumskiego, celem zajęcia stanowiska nad kwestją obezpieczeń społecznych. Zarząd. 6181

— **Zarząd Klubu Sport. Rodziny Wojskowej** zawiadamia, że 3 października b. r. o godz. 18 w sali Kasyna Garnizonowego przy ul. Żeglarskiej 8 odbędzie się Nadzwyczajne Walne Zebranie. Na porządku dziennym ustąpienie Zarządu. 5757

— **Pomorska Wystawa Łowiecka** i pokaz trofeów łowieckich odbędzie się w Toruniu w czasie od 3-go do 12-go listopada 1933 r. Nagradzane będą zdobyte na Pomorzu (wł. Krainy) trofea łowieckie, jak: wieńce jeleni, łopaty danieli, poroża sarnie, szable dzicze, wypchane ptaki i ssaki, oraz inne trofea. Na Wystawie znajdą pomieszczenie zbiory i pojedyńcze przedmioty pozostające w związku z łowiectwem, bez względu na miejsce i czas pozyskania. Myśliwych pragnących wziąć udział w powyższej imprezie, uprasza się kierować zgłoszenia do 23 października b. r. pod adresem: **Pomorskie Towarzystwo Łowieckie,** Toruń, Sienkiewicza 10.

— **Doroczne Walne Zebranie Opieki Szkolnej** przy Państwowem Gimnazjum imienia Mikołaja Kopernika w Toruniu odbędzie się w auli gimnazjum w niedzielę dnia 1 października br. o godz. 10.30. O liczny udział rodziców i opiekunów zaprasza Zarząd. 6089

— 4-letni chłopiec przejechany przez rowerzystę. **Stanisława Wojnowska, zamieszkała** przy ulicy Grudziądzkiej nr. 170 **zgłosiła w policji,** że dnia 27 bm. kapral Ostrowski, **nieustalonej** narazie formacji, **jadąc rowerem po** chodniku, **najechał na jej 4-letniego synka, Pawełka,** wskutek czego **dziecko odniosło poranienia.**

— **Ucieczka chorych kobiet.** Ze Szpitala „Dobrego Pasterza" uciekły onegdaj wieczorem dwie chore wenerycznie kobiety, Marta Wieczyńska i Józefa Ząbkówna Za zbiegłemi córami Koryntu wdrożono poszukiwania.

— **Z Teatru.** Ostatnie dwa dni kończącego się sezonu teatralnego wypełnią dwie komedje a mianowicie „Dwadzieścia dni kozy" M. Henequin'a która będzie grana po raz ostatni w najbliższą niedzielę wieczorem, oraz „Gorąca Krew" M. Fijałkowsskiego w sobotę wieczorem i w niedzielę po poł. Zaznaczyć należy, iż chcąc udostępnić najszerszym warstwom naszego społeczeństwa obejrzenie tych dwu doskonałych przedstawień, Dyrekcja Teatru Polskiego postanowiła dać je publiczności po cenach najniższych, a mianowicie do 0,25 do 1,45 zł.

Wizyta uczestników zjazdu konserwatorów

Onegdaj miasto nasze gościło uczestników Zjazdu Konserwatorów muzealnych, zwiedzających poszczególne miasta zachodniej Polski i etapami odbywających swe obrady. Na czele wycieczki stoją nacz. wydziału z Min. W. R. i O. P. p. Wojciechowski oraz konserwator generalny z Warszawy p. Romer.

Po zwiedzeniu miasta i jego zabytków, goście odjechali w dalszą drogę do Chełmży, Chełmna, Grudziądza i t. d.

Niezwykły gość w Toruniu

Wczoraj i onegdaj bawił w naszem mieście Anglik, p. Rumman, b. wysoki komisarz Nigerji (kolonja angielska w zachodniej Afryce). P. Rumman w czasie swego pobytu zwiedził osobliwości i zabytki toruńskie, w szczególności muzeum 700-lecia w Ratuszu.

Bilans pracy oświatowej wśród żołnierzy na Pomorzu

Z walnego zgromadzenia Polskiego Białego Krzyża

Dnia 21 września br. odbyło się w Toruniu w świetlicy Domu Żołnierza Okręgowe walne zgromadzenie Polskiego Białego Krzyża. Zebranie zagaił prezes okręgu PBK. **Dr. Jezierski,** witając przybyłych: Dowódcę O. K. VIII. p. **gen. Pasławskiego,** Kmdta Miasta Torunia p. **płk. Matzenauera** oraz delegatów kół P. B. K. na Pomorzu.

Na wniosek prezesa Okręgu wybrano przewodniczącą zebrania p. **Musielewiczową.** Następnie p. Dr. Jezierski, składając sprawozdanie Zarządu Okręgu scharakteryzował działalność oświatową P. B. K. na terenie Pomorza, oraz podkreślił obowiązek pracy społecznej, od którego nikomu nie wolno się uchylać w trudnym okresie przeżywanym przez nasze Państwo. Dalej stwierdził, że w chwili obecnej **cały teren Okręgu VIII. jest pokryty siecią Kół P. B. K.,** prowadzących działalność oświatową wśród wojska.

W okresie ubiegłym Zarząd Okręgu Pomorskiego dokonał szeregu zasadniczych posunięć organizacyjnych, celem jaknajlepszego skoordynowania pracy Kół i Zarządu Okręgu. Na przyszłość Zarząd Okręgu projektuje również **niesienie pomocy materjalnej gorzej sytuowanym Kołom P. B. K.,** jakoteż utrzymanie kontaktu z Kołami drogą stałych objazdów fachowej instruktorki.

Nastąpiły sprawozdania delegatów, poszczególnych Kół, z których wynika, że P. B. K. na Pomorzu prowadzi systematyczną pracę wychowawczo-oświatową w wojsku, a w szczególności **nauczanie szeregowych, nieumiejących czytać i pisać,** popularne wykłady i pracę świetlicowe, pokrywając związane z tem koszta.

Specjalnie wielką inicjatywę i żywotność we wszelkich kierunkach pracy wykazało **koło Bydgoszcz,** z którego sprawozdanie złożył p. insp. Klimesz.

Po dyskusji nad sprawozdaniami zabrał głos Dowódca O. K. VIII. p. **gen. Pasławski** wyrażając podziękowanie Zarządowi oraz wszystkim współpracującym na terenie P. B. K.

Pan Generał podkreślił, że ze stanowiska tak władz wojskowych — jak i względów ogólno-społecznych należy przedewszystkiem dążyć w kierunku stworzenia **najliczniejszych świetlic,** któreby żołnierzowi zapewniły godziwą rozrywkę i zaszczepiły w jego duszy potrzebę poświęcenia i w przyszłem życiu prywatnem wolnego czasu pracy nad podniesieniem kulturalnym siebie i otoczenia.

Warunkiem wypełnienia tego obowiązku jest stworzenie w świetlicach **właściwego nastroju,** któryby zastępował żołnierzowi atmosferę domu rodzinnego i odciągał go od innych, szkodliwych często środowisk. Apelem do wytężonej pracy w tym kierunku zakończył p. generał swe przemówienie.

Po omówieniu szeregu aktualnych spraw związanych z pracami Okręgu i Kół oraz uchwaleniu budżetu Okręgu na r. 1933-34 przystąpiono do wyboru Zarządu Okręgu Pomorskiego, który dał następujące wyniki: **Dr. Jezierski, płk. Matzenauer, por. Nowak, p. Kossakowa, por. Bartman,** oraz przedstawiciele Kół: **Bydgoszcz** — (p. insp. Klimesz), **Brodnica, Grudziądz** (dyr. Kupka), **Gdynia** (p. Wojciechowska, **Podgórz, Chełmno, Inowrocław, Starogard** — poczem obrady zakończono.

Włosy wypadają.

Gruczoły łojowe, które powinny wytwrzać niezbędną dla komróek włosowych cholesterynę, przestały należycie działać. Włosy zaczynają wypadać, nowe nie odrastają. Przyczyna tkwi w niedostatecznej ilości doprowadzonej cholesteryny, sposób usunięcia zła jest zatem jasny i prosty: doprowadzić cholesterynę z zewnątrz. Dzięki długoletnim badaniom naukowym udało się niezwykle trudno rozpuszczalną cholesterynę przeprowadzić do roztworu i to w formie, najbardziej skutecznej dla odbudowy nowych komórek włosowych.

Przy użyciu naszego tonikum dla włosów TRILYSIN wypadanie włosów ustaje, łupież znika i włosy odrastają. Proszę żądać w aptekach, drogerjach i perfumerjach albo z fabryki chemicznej PROMONTA, Bielsko Śl., bezpłatnej naukowej broszurki o płynie Trilysin. 6180

Służba obywatelska

Z działalności koła pomorskiego tej organizacji

Od szeregu lat działa na Pomorzu mało znana ogółowi społeczeństwa organizacja: **Służba Obywatelska''.** Celem tego stowarzyszenia jest 1) rozwijanie zmysłu społecznego i poczucia solidarności narodowej wśród szerokiego ogółu kobiet, 2) organizowanie kobiet do służby obywatelskiej dla Państwa, przygotowanie fachowo wyszkolonych kadr kobiecych do pracy w przemyśle, handlu i rękodziełach.

Stowarzyszenie realizuje swoje zamierzenia przez **doskonalenie sił kierowniczych, nauczycielskich i instruktorskich dla szkół i kursów zawodowych.** Zakłada i prowadzi szkoły i kursy zawodowe (przemysłowe, handlowe, rękodzielnicze, gospodarcze, służby społecznej). Urządza odczyty, **popiera wydawnictwa** z dziedziny sztuki, wiedzy zawodowej, szkolnictwa. Utrzymuje **kontakt z czynnikami miarodajnemi,** które są zainteresowane sprawą kształcenia zawodowców. **Propaguje ideę popierania wytwórczości krajowej.**

Organizacja, której centrala mieści się w Warszawie, posiada kilkanaście kół lokalnych, rozrzuconych po całej Polsce.

Koło Pomorskie Toruń -Grudziądz prowadzi od kilku lat **kursy wędrowne,** na których wykłada zasady racjonalnego prowadzenia gospodarstwa domowego i robót kobiecych, **kursy trykotarstwa** i wyrobu rękawic (dost. dla wojska), poradnię zawodową w Toruniu i Grudziądzu, **uczelnię dla młodzieży szkolnej śródmieścia w Toruniu,** wreszcie opiekuje się kołem absolwentek państw. szkoły zawodowej.

Oddział grudziądzki utrzymuje świetlicę dla młodzieży żeńskiej ze szkoły dokształcającej, gdzie pod opieką dyżurujących członków organizacji młodzież znajduj rozrywkę i odpoczynek. Nadto prowadzi się kursy fachowe.

Ostatniej niedzieli odbyło się w Toruniu walne doroczne zebranie organizacji. Do org. przyjęto 6 nowych członków. Skład Zarządu następujący: przewodnicząca — p. **Kompertowa,** wiceprzewodnicząca i skarbniczka — **I. Gutwińska,** zastęp. skarbniczki — **Z. Spiewakowska,** sekretarz — **Pijanowska,** zast. sekr. — **I. Halibożkówna,** szł. zarządu — **Maternowska, Sokołowska, Hassówna.** W skład Komisji rewizyjnej weszli: **Kaszynówna, Dr. Pfanhauserowa, M. Sokołowski.**

Programy radjowe

SOBOTA, DNIA 30 WRZEŚNIA 1933 R.

Radjostacja warszawska.

7,20 Muzyka ludowa (płyty). 7,35 Muzyka z płyt c. d. 12,05 Muzyka jazzowa (płyty) 12,35 D. c. koncertu 14,55 Muzyka z płyt. 15,05 Wiadomości bież. 15,10 Komun. Państw. Inst. Eksport. 15,15 Muzyka z płyt. 15,25 Kom. gospod. 15,35 Wesoła audycja (płyty). 17,15 Koncert kameralny w wyk. M. i K. Wiłkomirskich (fortep. i wiol.). 18,15 Odczyt p. t. „Czterysta trzydzieści pięć dni na morzu" wygł. p. B. Pawłowicz. 18,35 Muzyka popularna (płyty). 19,40 Kwadrans liter. p. t. „W podwójnym Nelsonie protekcji", Z. Nowakowskiego. 20,00 Muzyka lekka, Wyk.: Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i M Konarek-Korska (piosenki). komp. M. Mierzejewski. 21.15 „Przegląd prasy kraj. i zagran. 21,30 Koncert chopinowski w wyk. Józefa Smidowicza. 22,00 Muzyka tan. 22,25 Wiadomości sportowe. 22,40 do 24,00 D. c. muzyki tan.

NIEDZIELA, DN. 1 PAŹDZIERNIKA 1933 R.

Radjostacja Warszawska.

9,05—9,25 a) Przemówienie Dyrektora Program. P. R. z okazji objęcia Rozgłośni Poznańskiej przez Polskie Radjo, b) Hejnał z Ratusza Poznańskiego, c) Polonez Chopina. 9,40 Płyty gramofonowe. 10,00 Muzyka z płyt. 10,30 Nabożeństwo z kościoła N. M. P. w Wielkich Piekarach na Śląsku. 11,45 Muzyka religijna z płyt. 11,57 Sygnał czasu. Hejnał z Krakowa. 12,15 Transm. z Wielkich Piekar na Śląsku uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci poległych Powstańców. 12,45 Pogadanka dla sfer pracujących p. t. „Organizacja rzemiosła", wygł. p. L. Piekarski. 13,00 Poranek muzyczny: Wyk.: Orkiestra Symfoniczna P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego i Z. Rabcewiczowa 14,00 Odczyt rolniczy p. t. „Przyczyny pożarów po wsiach, jak się ustrzec ognia i jak postępować w razie wybuchu pożaru w zagrodzie", wygłosi inż. J. Czechowski. 15,15 „Giełda rolnicza". 14,20 Tańce, sceny i monologi (płyty). 15,00 Odczyt rolniczy p. t. „Przygotowanie kiszonek", wygł. inż. St. Wiśniewski. 15,20 Muzyka salonowa. 16,00 Pogawędka dla dzieci p. t. „O królu Stefanie" pióra A. Janowskiego. 16,15 Opowiadanie dla dzieci p. t. „Tam gdzie słońce wcale nie zachodziło", wygł. prof. St. Sumiński 16,30 Utwory na wiolonczelę w wyk. Gaspara Cassado (płyty). 16,45 Kwadrans literacki „Po zgonie Batorego", podług studjum dr. W. Sobieskiego. 17,00 Pogadanka p. t. „Pani w szkole i mama w szkole", wygł. p. I. Gombrowicz. 17,15 Polska pieśń ludowa. Wyk.: Chór „Harfa" pod dyr. W. Lachmana i A. Szlemińska (sopr.), przy fortep. M. Mierzejewski. 18,00 do 19,00 Słuchowisko „O Batorym". 19,00 Wiadomości bieżące. 19,30 Radjotygodnik dla młodzieży. „Co się dzieje na świecie" w oprac. B. Winawera. 20,00 Muzyka lekka w wyk. Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i M. Fogga (piosenki). Przy fortep. J. Lefeld.

Obwieszczenie. Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy rew. III, zamieszkały w Bydgoszczy Chrobrego 6, na zasadzie art. 602 K. P. C. ogłasza, że w dniu 2. 10. 1933 r. o godz. 12 w Bydgoszczy ul. Śniadeckich 37 w podw. f-y Rawa odbędzie się publiczna licytacja ruchomości a mianowicie: 4 łańcuszki złote, 3 sygnety, 5 zegarków męskich, 1 papierośnica srebrna, 6 damskich zegarków, 11 par kolczyków, 3 kolje, 3 wisiorki, 1 łańcuszek, oszacowanie nastąpi w dniu licytacji, Można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym. (6166)

Bydgoszcz, dnia 29 września 1933 r.
Zlec. № 1476/VIII. Komornik: Malak.

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25 6. 1932 o postępowaniu egzekucyjnem Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. poz. 580) I Uząd Skarbowy w Bydgoszczy podaje do ogólnej wiadomości że dnia 3. X. 1933 o godzinie 12-tej w lokalu Hahn Juljusz przy ul. Gdańskiej 16. celem uregulowania zaległych należności podatkowych Skarbu Państwa odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych przedmiotów.

kanapy, szafy, biurka stoły, maszyny do pisania, regały do akt, dywany, fotele. Zlec. 1763/VIII.

Kierownik
6167 Urzędu Skarbowego.

Obwieszczenie o licytacji nieruchomości.

Komornik Sądu Grodzkiego IV. rewiru w Toruniu, Józef Chrzanowski urzędujący w Toruniu przy ulicy Piekary 16, powołując się na art. 676 do 685 K.P.C. podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 25. października 1933 r. o godzinie 10-ej w Sądzie Grodzkim w Toruniu sala numer 7. odbędzie się licytacja nieruchomości Podgórz tom. I. karta 3. położonej w Podgórzu k|Torunia ul. Główna 5. a należącej do Jadwigi z Adamskich Czempiszowej z Podgórza.

Księga gruntowa nieruchomości znajduje się w Sądzie Grodzkim w Toruniu. Wzmiankę o przetargu nieruchomości zapisano w księdze gruntowej Sądu Grodzkiego w dniu 13. kwietnia 1933 r.

Wielkość nieruchomości wynosi 13 a 26 m². Nieruchomość składa się:

1. Dom mieszkalny murowany kryty dachówką, na parterze znajduje się składnica towarów żelaznych jak również i na piętrze tego domu znajdują się 3. komory przeznaczone na składnice towarów.
2. Dom mieszkalny składający się z parteru i I. piętra masywnie budowany kryty papą, na parterze mieści się skład żelaza zaś na piętrze 4. pokojowe mieszkanie z kuchnią — w obu domach jest zaprowadzona kanalizacja, wodociągi i światło elektryczne. Oba domy są podpiwniczone.
3. Dom mieszkalny znajdujący się w podwórzu a składający się z parteru — masywnie budowany, w którym znajduje się 2. pokojowe mieszkanie. Dom kryty jest papą. W domu jest zainstalowany gaz świetlny.
4. Chlew murowany, kryty papą, przeznaczony na przechowanie towarów.
5. Stajnia murowana, kryta papą, z podłogą cementową, przeznaczona dla koni.
6. Wędlarnia murowana, kryta papą, z podłogą cementową.
7. Wozownia murowana, kryta dachą, w której mieszczą się garaże.
8. Mały niski budynek, murowany, kryty papą, w którym mieści się magiel.
9. 2. ustępy murowane, kryte papą, przy których przylegają łazienka i pralnia, które również są murowane i kryte papą, w budynku tym znajduje się również wodociąg.

Wartość szacunkowa nieruchomości wynosi 10.000 zł. Cena wywolawcza wynosi 7.500 zł. poniżej której sprzedaż nie następuje.

Przystępujący do licytacji obowiązani są złożyć rękojme w kwocie 1,000 zł. w gotówce albo w takich papierach wartościowych, bądź w książeczkach wkładowych instytucji w których wolno umieszczać fundusze małoletnich, a złożone papiery wartościowe przyjęte będą w wartości 3|4 części ceny giełdowej. Przy licytacji będą zachowane warunki ustawowe o ile dodatkowem publicznem obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacj i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i uzyskały postanowienie właściwego Sądu nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8 do 18-ej akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim w Toruniu.—

Toruń, dnia 29. września 1933 r.

(—) Józef Chrzanowski
Km. 111/33 Komornik Sądu Grodzkiego.

Przetarg.

3 października o 9 sprzedaje przy Grudziądzkiej 77 przymusowym przetargiem za gotówkę. lustra fryzjerskie, szafki do obsługi, umywalnie, krzesła i szafkę.

B. Duplicki
Komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu.

Przetarg.

3 października 1933 r. o 11 przedpoł. sprzedaje w biurze mojem Łazienna 1 przymusowym przetargiem za gotówkę aparat „Elektrolux" (odkurzacz).

B. Duplicki 6175
Komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu Rewiru III.

SPRZEDAŻ JESIENNA!

„Towar pierwszorzędnej jakości i przystępne ceny."

Nasz wybór jesienny jest wzorowy!

Jakość dobra jak zwykle. Ceny sprzedaży możliwie niskie.

Nasz czterostronny prospekt dostarczono Wam przez pocztę.

Freymann

GDAŃSK, Dom towarowy dla wymagających.

KORZYSTNE

OFERTY JESIENNE

wielki wybór znajdziecie obecnie we wszystkich oddziałach naszego magazynu! Zwróćcie uwagę, przed dokonaniem zakupów, na ogłoszenia w dziennikach i na wystawy w naszych oknach wystawowych!

STERNFELD

GDAŃSK

6144

EDEN

RESTAURACJA W PIWNICY

Gdańsk vis a vis **Dworca**

Ceny znacznie zniżone

Zjesz najtaniej i najsmaczniej

Obiady 1.10, porcje barowe ciepłe 0.70 kolacje, zimny bufet

Restauracja otwarta od 6-tej rano.

Nowe kierownictwo restauracji „Eden-Piwnica" prosi o poparcie. 5682

Zdumiewające przepowiednie

zawiera Wasz horoskop

Kto pragnie dowiedzieć się, nie płacąc za to nic, co mogą powiedzieć gwiazdy o jego losach, czy czeka go powodzenie, bogactwo i szczęście, o interesach, miłości, małżeństwie, przyjaźni i nieprzyjaźni, podróżach, chorobach, szczęśliwych i nieszczęśliwych okresach życia, czego należy unikać, jakie okazje wykorzystać oraz szeregu innych drogocennych informacyj, może otrzymać horoskop życiowy według gwiazd i to **zupełnie bezpłatnie.**

Professor ROXROY

BEZPŁATNIE

otrzymacie natychmiast Wasz horoskop według gwiazd, sporządzony przez tego wielkiego astrologa, którego przepowiednie wprawiły w podziw najpoważniejszych ludzi obu półkul. Należy tylko przesłać nazwisko i adres własnoręcznem wyraźnem pismem, wskazać czy mężczyzna, czy kobieta (zamężna, żonaty, panna lub kawaler) lub podać tytuł Wasz z dokładną datą urodzenia. Pieniędzy nie trzeba. Kto chce, może załączyć zł. 0.50 znaczkami pocztowemi na pokrycie kosztów porta i biura. Nadzwyczaj szczegółowy horoskop wprawi Was w zdumienie. Nie zwlekajcie zatem i piszcie natychmiast pod adres:

Roxroy Studios

Dept. 3542 A

A. Emmastraat 42, Den Haag, Holandja

Porto na list do Holandji wynosi zł. 0.60.

N. B. Prof. Roxroy nie zna języka polskiego i dlatego odpowiadać może tylko po niemiecku (na życzenie po francusku lub angielsku) 5852

Dr. Wł. Rauch

przeprowadził się

i ordynuje

WEJHEROWO, ul. Sobieskiego 20 II p.

Telefon 78.

5851

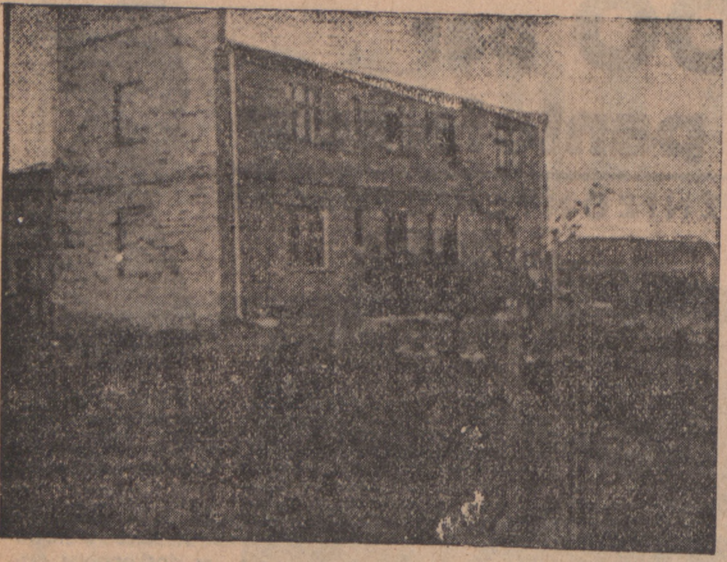
Zapowiedź. Podaje się do ogólnej wiadomości, że 1. nieżonaty Efim Friedman biuralista zamieszkały w Sopotach (wolne miasto Gdańsk) Danzigerstrasse nr. 46 syn Szmaji Morducha Friedmana kupca zmarłego ostatnio zamieszkałego w Gdańsku i jego żony Sonji z domu Szereszewskiej zamieszkałej w Sopotach, Danzigerstrasse nr. 46.

2. Niezamężna Pesla Rozencwajg bez zawodu zamieszkała w Gdyni, przedtem w Gdańsku córka Jakóba Rozencwajga rzeźnika i jego żony Perli z domu Jakobowicz zamieszkałych w Gdańsku, Langgasse nr. 38 chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Gdyni i „Gazecie Gdańskiej" w Gdańsku.

Gdynia, dnia 28 września 1933 r.

Urzędnik stanu cywilnego
Reinhardt

Nowa budowa naszego członka
urzędnika miejskiego p. Władysława Juski,
Poznań, ul. Obornicka 15.

Pożyczka zł 6.000,—

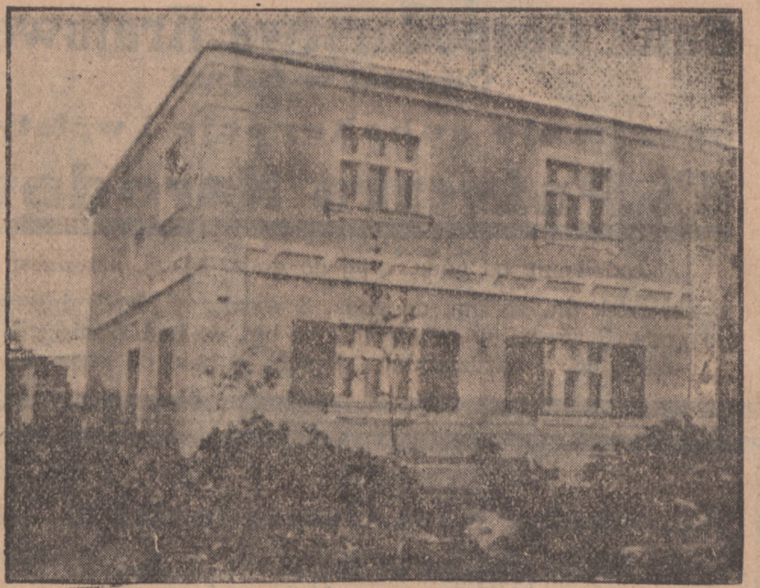
Własne osady

wybudowane za pomocą

bezprocentowych pożyczek

„HACEGE"

Spółdz. z. z o. o.

Nowa budowa naszego członka
geometr. p. Józefa Pakowskiego
Poznań, ul. Chociszewskiego 31.

Pożyczka zł 15.000,—

Nawet z najmniejszą oszczędnością za pomocą **bezprocentowej** pożyczki **„HACEGE"** można sobie stworzyć własne ognisko

Każdy, który marzy o własnej osadzie, każdy, którego gnębią wielkie odsetki hipoteczne, niech się zwróci z pełnem zaufaniem do spółdzielni kredytowej, która chętnie i bezpłatnie udzieli życzonych informacji

4490

Nowa budowa naszego członka
urzędnika kolejowego p. Franciszka Puchowskiego,
Tczew, ul. Wybickiego 17.

Pożyczka zł 8.000,—

Dotychczas udzielone pożyczki wynoszą

zł 1.281.500

Informacji udziela:
w Gdyni, p. dyr. Ulrichs, Kamienna Góra „Belweder"
w Grudziądzu p. L. Weiss, Plac 23 Stycznia 18,
w Bydgoszczy p. inż. bud. Bichler, ul. Marsz. Focha 47,
w Inowrocławiu p. I. Chudziński, Kasztelańska 7,
w Tczewie p. E. Raduński, ul. Kościuszki 9.

„HACEGE" e. G. m. b. H. Gdańsk-Oliwa, Fürsth Aussicht 15 Tel. 45504

TORUŃ

Naprawę wszelkich MASZYN ROLNICZYCH uskutecznia szybko i tanio **Firma „PEDAB" w Toruniu,** ul. Koszarowa 15/17 (3161

Strzelaj do zwierzyny, ptactwa i tarczy tylko z broni i amunicją z F-my „Hubertus", Bydgoszcz, ul. Grodzka 8, (narożnik ul. Mostowej). Fachowa obsługa, tel. 652, ceny bezkonkurencyjne. naprawa broni. 5116

Pianino krzyżowe kupię. Oferty z podaniem ceny uprasza Zabel, Toruń Kazim. Jagiellończyka 8. 6116

Na stancję za opłatą miesięczną zł. 50.— przyjmę uczennice szkół średnich. Torun, Rynek Staromiejski nr. 18 III. piętro. 6117

Lekcyj gry fortepianowej, oraz języków, francuskiego, angielskiego niemieckiego włoskiego po cenach najniższych. Zgłoszenia Toruń, Warszawska 8, m. 2. 6043

Lekcyj skrzypiec i teorji udzielam tanio i gruntownie. Toruń, Prosta 8, III ptr. m. 3. 6163

Dziś w sobotę i niedzielę flaki i nogi wieprzowe z kapustą. Restauracja Raczyński Toruń, Różana 1. 6109

Z dniem 1 października br. rozpoczyna się 10-cio tygodniowy kurs robót ręcznych od najskromnieiszych do najbardziej artystycznych. Zgłoszenia Toruń, ul. Warszawska 8, m. 2. 6044

Telefon 525. **Pogotowie Posłańców „LABOR"** Przedzamcze 12 do usług Szan. Publiczności Torunia,

Posadzki Lastrico (Terraco) w składach, klatkach schodowych, korytarzach etc wykonuje najtaniej **M. Czarnek i S-ka** w Poznaniu 5578 **Oddział w Toruniu** ul. Piernikarska 3/7, róg Browarnej. Tel. 643.

Toruńska Pilnikarnia i Szlifiernia nacina tępe pilniki i ostrzy brzytwy, nożyce i t. p **Heffman, Toruń,** Piekary, 27, tel. nr. 638. 5800

Mieszkanie 5 pokojowe komfortowe — Bydg. Przedm. — wynajmę od 1. X. 33 r. Wiadomość „Dzień Pomorsk " Toruń. 5997

Uwaga! Gdzie najtaniej? w firmie Krawczyński Toruń, Św. Katarzyny 3. Bielizna męska, damska i niemowlęca, trykotaże, swetry, pończochy. Skarpetki od 30 gr., ubranka niedźwiadki, wełna na pończochy i swetry itp. artykuły krótkie. Proszę pójść i się przekonać. 840

Ziemianka Polska Toruń, Żeglarska 28 poleca pasztety, drób, pieczywo, owoce, zaprawy, soki, sarnina.

1 lub 2 razem pokoje niekrępujące (osobne wejście) z utrzymaniem lub bez p. Oficerom i urzędnikom wynajmę. Wiadomość: Toruń-Mokre, ul. Kościuszki 58, II. p. strona prawa. 6045

4 pokojowe komfortowe mieszkanie, bardzo słoneczne w nowowybudowanej willi na 1-m piętrze do wynajęcia. Obejrzeć Toruń, Słowackiego 76 Wiadomości Król. Jadw. 5 skład kapeluszy. 6159

Dom-willka nowa 2 lokale wolne sprzedam w Toruniu. Wiadomość „Dzień Pomorski", Toruń.

Dziś w sobotę specjalność **flaki,** nogi wieprzowe i kaszanki „Jadłodajnia" Szczytna 22 Toruń. 6156

Dziś sobota, jutro niedziela **Flaki** Maćkowiak, Toruń Szewska 24. 6182

Dnia 6. października br. o godz. 15 w szkole w Dębińcu przedzierżawiać się będzie budynki szkolne wraz z ziemią w Skarszewach. 6177 R. S. M.

Pracownia Futer Wykonuje fachowo i solidnie po cenach najniższych. Toruń, Nowy Rynek 11 m 2 6125

Nauka Przyjmuję dzieci na naukę w kompletach. Przygotowanie do gimn. nowego typu Toruń, Mickiewicza nr. 124 Marja Sakowicz. 6157

KUPUJCIE po cenach zniżonych cukier, mąkę, artykuły kolonjalne w nowopowstałej firmie chrześcijańskiej w Toruniu, Szczytna 17. Skład mąki 6121

Sprzedam korzystnie **mój dom** 6123 Dworek o 8-miu pokojach z ogródkiem — wpłaty 10.000 zł ewent. mniej **Feliks Bobowski** Toruń, ul. Chodkiewicza 5

Kafle białe kolorową cegłę szamotową poleca najkorzystniej Józef Podgórski, mistrz garncarski, Toruń, Łazienna 5 6124

Niniejszym mam zaszczyt zakomunikować uprzejmie, iż mój pierwszorzędny **Zakład fryzjerski** dla Pań i Panów przeniosłem z ulicy Żeglarskiej na ulicę Derdowskiego nr. 4. Bydgoskie Przedmieście tuż obok gmachów Z. U. P. U. na przeciw Botanicznego ogrodu. Antoni Lewandowski, mistrz fryzjerski, Toruń, Derdowskiego 4. 6160

NAFTA silnopłomienna litr 50 groszy, 5994 **Hurtownia JAN KAPCZYNSKI Toruń. Bardnica.**

Kalotechnika Pierwszorzędny **Gabinet Kosmetyczny** prowadzony przy pomocy najnowszych metod i aparatów z zastosowaniem ostatnich zdobyczy techniki kosmetycznej. Wykonywuje między innemi następujące zabiegi: masaże twarzy i głowy, leczenie łojotoku, trądziku, łupieżu nadmiernie tłustych lub suchych cer. Usuwanie wągrów, pryszczy, piegów, czerw. nosa, zmarszczek, zbyt. owłosienia. brodawek, kurzajek i t. p. Długotrwałe przyciemnianie brwi i rzęs. Porady bezpłatne. **Toruń, ul. Król. Jadwigi 5, m. 3.** 2945

Zobacz „Kiermasz" Toruń, Szczytna, narożnik Szerokiej, tysiące artykułów za bezcen. 5357

BYDGOSZCZ

Restaurację urządzoną wydzierżawi właśc. domu, dobry punkt. Bydgoszcz, Gdańska 158. Tel. 12-03. 6165

Fabryczny Dom Mebli drzewnych i wyścielanych, specjalność: Urządzenia mieszkaniowe wszelkiego rodzaju po cenach fabrycznych bezkonkurencyjnych, pod gwarancją solidnego wykonania, także na dogodnych warunkach poleca znana firma **Ignacy D. Grajnert** Bydgoszcz, Dworcowa 21 Telefon 1921. 5435

Rowery maszyny do szycia najtaniej Wasielewski Bydgoszcz, Dworcowa 41. 5624

Sypialki kanapy, krzesła, komody, wanny, centryfugi, futra, zegary, obrazy, maszyny do pisania, porcelana, piece kąpielowe, gazowe, aparat „Express", kurtki skórzane itp. sprzedaje tanio **„Stała Okazja"** Bydgoszcz, Gdańska 10, 5266) telefon 1930.

Udzielam wszelkiej pomocy naukowej w zakresie szkół gimnazjalnych. Przygotowania, referaty, wypracowania, języki; umieszczam, wskażę uczelnie, kursy, internat. Przyjmę na stancję; wszelka konwersacja. Zgłoszenia: Cezary Glatzel, Bydgoszcz, Długa 28 m. 4. od 2—5 po poł. 6141

Fajans, porcelanę. emalję, cynk i lampy naftowe poleca najtaniej **B. Kaczmarek** Bydgoszcz, Podwale 12 (przy Hali Targowej). Najkorzystniejsza sprzedaż gwoździ dla budowniczych. 6137

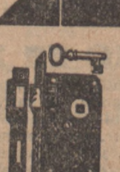
Meble wszelkiego rodzaju, specjalnie urządzenia meblowe — poleca po bardzo korzystnych cenach **M. Zamorowska** Bydgoszcz, Stary Rynek 20 P. Urzędnikom kolejowym komunalnym dogodne warunki spłaty. 4668

MEBLE sypialki, jadalki. gabinety męskie, po cenach fabrycznych na dogodnych warunkach w **Fabryce W. BŁASZCZYK** Bydgoszcz, Marsz. Focha 16 Tel. 303. 4465

„Stała okazja" Bydgoszcz, Gdańska 10, kupuje i przyjmuje do komisowej sprzedaży meble, dywany, biurka, biżuterję, porcelanę, kryształy, maszyny do pisania i szycia, radja, wanny, pianina, futra i t. p. 5267

Szkła do marynatów, garnki kamienne, fajans, porcelana, emalja, cynk najtaniej tylko **B. Kaczmarek,** Bydgoszcz, Podwale 12, (przy Hali Targowej. (4745 Najkorzystniejsza sprzedaż gwoździ dla budowniczych.

5374

Okucia budowlane i łóżka metalowe dostarczają hurtownie **Sulkiewicz i Robakowski** Fabryka Wyrobów Żelaznych Bydgoszcz tel. 892 i 2206.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronę 7-łamowej . . 0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . 1.00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0,80 zł — w tekście . . . 0.50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze m/m na stronie 7-łamowej. . . . 15 fen.
" " " " " " 4 " . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . . 10 fen.
Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Mężnicki, Toruń, ul. Moniuszki 25. m. 1.
Redaktor odpowiedzialny na sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Red. odpow. na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Mostowa 6.
Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobrostański, Gdynia, Szkolna.
Red. odpow. na Grudziądz: Wacław Gańcza, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9)
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław: Henryk Lisiecki, Inowrocław, ul. Solankowa 4.
Za ogłoszenia odpowiada administracja.
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski", „Gazeta Gdańska", „Gazeta Morska", „Gazeta Mogileńska", „Dzień Bydgoski", „Dzień Grudziądzki", „Dzień Kujawski".
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.

Abonament miesięczny wynosi
w ekspedycji miejscowych agencjach . . . . 2.50 zł
z odnoszeniem do domu . . . . 2.80 zł
przez pocztę z odnoszeniem . . . . 2.89 zł
pod opaską . . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . 2.50 gd przez chłopca . . . . 2.30 gd
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . 7.— gd
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma